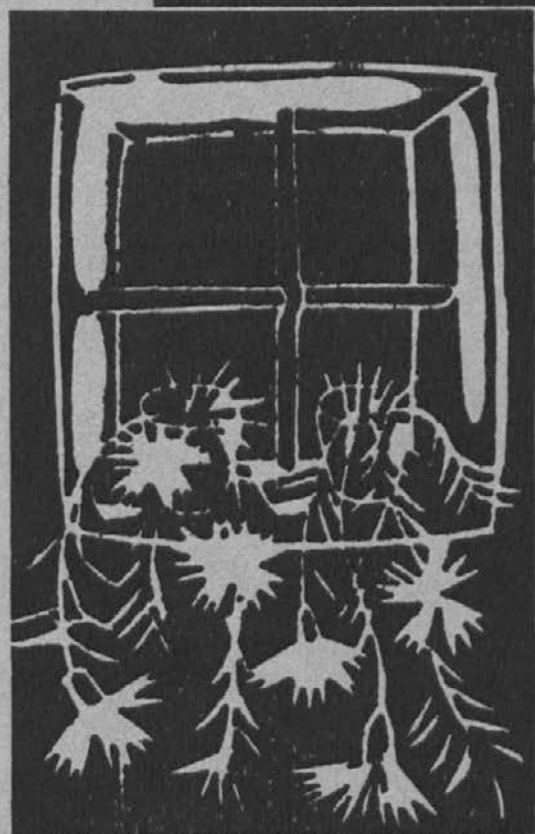

Registered at the G.P.O. Melbourne, for transmission by post as a periodical, Category A.

.....
LETO XXIV.
OKTOBER
1975
.....

MISLI

(Thoughts)

INFORMATIVNI
MESEČNIK ZA VERSKO
IN KULTURNO ŽIVLJENJE
SLOVENCEV
V AVSTRALIJI

*
USTANOVLJEN LETA 1952

*
Izdajajo slovenski frančiškani

*
Urejuje in upravlja
Fr. Basil A. Valentine, O.F.M.
19 A'Beckett Street, KEW,
Victoria, 3101. Tel.: 86 7787

*
Naslov: MISLI
P.O. Box 197, Kew, Vic., 3101

*
Letna naročnina \$4.00
(izven Avstralije \$5.00)
se plačuje vnaprej

*
Rokopisov ne vračamo
Dopisov brez podpisa
uredništvo ne sprejema

*
Tiska: Polyprint Pty. Ltd.,
7a Railway Place, Richmond,
Victoria, 3121

LJUDJE POD BIČEM (Odlična trilogija izpod peresa KARLA MAUSERJA iz življenja v Sloveniji med in po vojni) — Cena vseh treh delov je \$7.—.

NEKJE JE LUČ (Vinko Beličič) — cena \$3.00.
V ZNAMENJU ČLOVEKA (Dr. Anton Trstenjak) — cena \$1.50

STARA IN NOVA PODOBA DRUŽINE (Dr. Anton Trstenjak — cena \$1.50.

ZAKONCA — SE POZNATA? (Vital Vider — cena \$1.00.

KO SE POROČATA — LJUBEZEN IN SEKS (Dr. Stefan Steiner) — cena \$1.50.

SKRIVNOST VERE — cena \$1.00.

TRPLJENJE KRISTUSOVO UTRDI ME — cena \$1.50.

Poglejte tudi imena knjig v prejšnjih številkah!

Priporočamo tudi angleško knjigo (žepna izdaja) SHEPHERD OF THE WILDERNESS. Življenjepismo o Frideriku Baragu je napisal Amerikaneec Bernard J. Lambert. Bila bi lep dar vsakemu avstralskemu prijatelju. Cena en dolar.

VSEBINA:

Orožje miru — stran 273

Ohranjajmo ponos in kulturno dediščino!

— Po Svobodni Sloveniji — stran 275

Saj veste, kako je . . . — P. Bernard Ambrožič — stran 277

Omahnil je čopič slikarja Primorske — Jaka Naprošen — stran 279

Odlomek iz Sončne pesmi sv. Frančiška — stran 281

Naša severna sosedica — Janez Primožič — stran 282

P. Bazilij spet tipka . . . — stran 284

Izpod Triglava — stran 286

V času obiskanja — stran 288

Odšel j k Bogu († Adolf Vadnjal) — stran 290

Izšel je SLOVENSKI OBZORNIK — stran 290

Adelaidski odmevi — p. Filip — stran 291

Adelaidski Očetovski dan — Davorina Gustinčič — stran 292

Večna vez (povest-nadaljevanje) — Karel Mauser — stran 293

Mohorjevke bodo kmalu med nami! — stran 293

Naše nabirke — stran 294

Izpod sydneyjskih stolpov — p. Valerijan — stran 296

Z vseh vetrov — stran 298

Kotiček naših malih — stran 300

Križem avstralske Slovenije — stran 301

NAROČI IN BERI!

KOGAR ZANIMAJO DOKUMENTARNE KNJIGE za razumevanje najtežjih let slovenskega naroda (1941—1945), lahko pri MISLIH naroči sledeče knjige:

TEHARJE SO TLAKOVANE Z NAŠO KRVJO (izjava prič o teharskih dogodkih 1945) — Cena \$1.—.

V ROGU LEŽIMO POBITI — Dokumentarna poročila očitvidcev zbral Tomaž Kovač. — Cena en dolar.

SVOBODA V RAZVALINAH — (Grčarice, Turjak, Kočevje) — Cena \$2.—.

PRAVI OBRAZ OSVOBODILNE FRONTE (II. in III. del) — Zbral Miha Marijan Vir, Argentina — Cena vsake knjige \$1.50

ODPRTI GROBOVI (II., III. in IV. knjiga dokumentov) — Zbral Franc Ižanec, Argentina — Cena vsake knjige \$2.—.

REVOLUCIJA POD KRIMOM. — Dogodke opisujejo pokojni izžanski župnik Janez Klemenčič, Ciril Miklavec in dr. Filip Žakelj, Argentina. — Cena \$2.—.

BELA KNJIGA (izdana v ZDA) prikazuje razvoj 1941—1945 ter vsebuje 10.000 imen v tem obdobju pobitih Slovencev ter vrnjencev iz Vetrinja. Cena \$5.—

Danes je vse to že zgodovina in jo je vredno iz vseh virov trezno prebirati in presojeti, četudi domovina se prilike ne daje niti študentom. Za nekoga, ki je študiral doma in ga snov zanima, knjige nudijo lepo priliko spoznati dobo tudi z druge strani.

LETO XXIV.

OKTOBER, 1975

ŠT. 10

OROŽJE MIRU

PRAVILNO bi moral napisati: **pozabljeno in zastarelo orožje miru**. Čas nas je preveč poplavitil, "moderni" smo postali, celo Boga ne potrebujemo več. Kako bi potem še kaj dali na molitev? Zasedrani v ta svet in njegove materialne dobrine smo Avguštinov stavek: "**Kar ni večno, ni nič!**" postavili na glavo: Kaj nas briga večnost, tu si uredi življenje! Moderna filozofija slepe ulice, kajti z njo teka proti večnosti ne moremo spremeniti, pa tudi to bedno življenje iz dneva v dan nas ne more zadovoljiti. Revčki smo brez cilja, tako posamezniki kot človeštvo, ki tone brez miru iz problema v problem ter zaman išče rešitve.

Svet se pri vsem brezupnem iskanju miru oborožuje. Orožje, ki je še lani ali predlanskim veljalo za najboljše, je danes zastarelo; izpodrinil ga je nov model, ki lahko hitreje in učinkoviteje izvrši svoj umazani posel, napravi večje razdejanje ter uniči več življenj... Strokovnjaki sicer računajo pravilno, ušтели pa se bodo za končni rezultat: bo vse to prineslo mir?

Zanimivo, da isto iskanje novega najdemo tudi na duhovnem polju. Do mere razumem, da novi časi prinašajo novih načinov približanja verskih resnic, novih prijemov v verski razlagi, nova polja se odpirajo tudi verniku in z njimi novi problemi. Zgrešeno pa se mi zdi, da bi prav vse predkoncilsko ožigosali kot zastarelo in za staro šaro, kot hočejo nekateri. Moderni vernik potrebuje novih potov, pravijo. Na račun tega opuščamo trdna tla pod nogami, pa si iščemo bližnjic, kjer se pogrezamo do kolen in še čez. Odmetavamo staro, nadomestka ne najdemo. Slabimo in hiramo — pri vsej "modernosti", ki naj bo izraz našega novega časa...

Ena teh pokoncilskih značilnosti je molitev — oziroma njeno pomanjkanje. Pozabljeno, zastarelo orožje lastnega srčnega miru in miru človeštva. Poudarjamo mašno daritev kot bistvo, kar tudi v resnici je, četudi se do tega mnogi verniki še niso dokopali.

Zasebna molitev ali izvenmašne skupne pobožnosti so šle kar nekam v pozabo. Omemba rožnega venca pa celo mnogim vernim prinese na usta nekak prezirljiv posmeh: zastarelo, za stare ženice, izrodek pobožnosti, ki ga naš čas ne trpi...

Tudi to je pot brez podlage, kjer se pogrezamo v lastno škodo, saj nadomestka še nismo našli in ga tudi ne bomo. Pozabljam celo na zgodovino: v bitki pri Lepantu, z nepričakovano zmago tako skromnih krščanskih sil, takrat Evrope pred mohamedanstvom ni rešilo orožje, ampak molitev rožnega venca. Tudi našo zgodovino je slovenski verni človek skozi stoletja reševal s to molitvijo in morda se imamo prav njej zahvaliti, da smo še tu. Si že našel družino, ki skupno moli, pa jo razjeda rak moderne družbe? Verjetno ne. Trdnost naših družin je zavisela od njene povezave v molitvi — danes se vse krha in rahlja, ker so na našo mladost in skupno družinsko molitev ostali zgolj še spomini. Lepi so, a le samo spomini, če navade nismo ponesli s seboj v zrelo življenje.

Tele tople misli sem našel o rožnem vencu — Tone Čokan jih je napisal tik pred vojno. Osebo sem prepričan, da danes niso prav nič zastarele. Morda imajo še globlji pomen — saj smo tudi mi zlezli globlje v nevero in nemir.

PRIJATELJ, ki ga je Gospod izmed mnogih izvolil, da mu služi pri oltarju, mi je poslal droben zavojček in pismo.

Kaj naj Ti pošljem — tako nekako mi piše — v znamenje najinega prijateljstva, ki ni le pozemsko — saj se Te vsak dan spominjam pri daritvi Gospodovi, kaj na ti dam? Razkošno opremljeno knjigo? Prebereš jo, položiš na polico in le včasih se Ti oko še pomudi na njeni lepi opremi. Dragoceno podobo? Dragi, nimam denarja. Posredovalec milosti božje sem. Zastonj sem vse prejel, zastonj dajem. Tako želi Gos-

pod. Pa saj bi podobe ne mogel imeti vedno pri sebi. Jaz pa bi Ti rad dal nekaj, kar bi rabil vsak dan, kar bi Ti bilo potrebno kot vsakdanji kruh. Mnogo sem razmišljal — in sedaj Ti pošiljam ta rožni venec. Niso jagode biseri — dar so revnega slovenskega duhovnika: iz lesa so, na kakršnega je bil razpet Gospod. Položil sem ga na Sveti grob — naj Ti diha iz njega božja ljubezen! Dotaknil sem se z njim groba sv. Petra — bodi Ti vir silne vere, s katero moli in upaj za ves svet! — In blagosloвила ga je naša Marija Pomočnica, Kraljica Slovencev na Brezjah — moli ga z Njnim blagoslovom: Za naš ubogi narod, posebno v teh čudnih stiskah časa. Za svoje, da bi jim družba ne bila v breme, da bi sami drugim ne bili v pohujšanje. Za sebe, da Te ne bo sram pred Gospodom in pred samim seboj. In še zame, da bi ne bil nevreden hlapec Gospodov!...

Tako mi piše.

In sedaj molim rožni venec vsak dan. Vsak dan mi drsijo med prsti jagode, vsaka s svojo skrivnostjo, kakor polzijo moji dnevi med dlanmi božje volje v večnost...

Prijatelj, poslal si mi dar, ki naj bi mi bil — pišeš — potreben kot vsakdanji kruh. Nič boljšega nisi mogel poslati. So ure, ko se nam celo vsakdanji kruh upre, in takrat nam ostane samo Bog. In tako sedaj molim rožni venec iz dna svoje tavajoče mladosti; kot moli kmet, stoječ na ogonu prej bohotno obetajoče njive, ki mu jo je toča pobila, s solzami, svetlimi kot majski dež, in prosí, da bi bilo vsaj to, kaj je še ostalo, kleno, da bi bilo za novo setev, novo žetev. Vsak dan ga molim s posebno prošnjo, s posebno zahvalo. Tako mi drsijo jagode med prsti, vsaka s

svojo skrivnostjo, kot polzijo meni posojeni dnevi s svojimi drobnimi radostmi, s svojo žalostjo, s svojo slutnjo brezčasnega povečanja med dlanmi božje volje v večnost. In ko bom pri zadnjem rožnem vencu rekel zadnji Amen, naj mi ga ovijejo okrog rok, da bom imel kaj dati kot protitež za vse svoje slabosti, za vse zablode, za vse grehe, na pravično tehtnico. Amen! Da, Amen!

Prevzamejo nas gornje misli in ni mi žal, da sem jih našel prav za ta mesec. Posebna toplina veje iz njih. Tudi pokoncijski oktober — se mi zdi — ima za katoličana svojstven pomen. Spomni nas rožnega venca in danes tako pozabljenega fatimskega sporočila.

Fatimsko sporočilo ni pobožna zgodba — preveč je pretehtana in dokazana, da bi jo resen zgodovinar mogel ovreči. Tretja posredovalka med preprostimi pastirčki, Lucija, še živi. Žalostne napovedi so se uresničile in se še uresničujejo. A svet vendar drvi v lastno uničenje. Danes vse kaže, da so tudi nam vernikom odjeknile v prazno Marijine besede, ki jih je v našo rešitev ponavljala pri vsakem prikazovanju: "Molite rožni venec!" Zaman nam je dokazovala, da se svetovne razmere, pa naj bodo še tako črne, morejo ozdraviti s tem "pozabljenim in zastarelim orožjem miru". Preveč preprosto za modernega človeka, ki leta na luno in razbija atome. Kar ne moremo verjeti, da bi mogla naša molitev okreniti politični razvoj svetovnih dogodkov. Morda smo res že prepozni — po svoji krivdi...

Delati za mir je vedno moderno. Za mir so svetu in mir v lastni hiši. Ko bomo to spoznali, nam molitev ne bo več tuja in dolgočasna.

Samo roke,
ki znajo
moliti,
znajo tudi
prav živeti
zase in
za druge . . .

OHRANJAJMO PONOS IN KULTURNO DEDIŠČINO!

Avstralski razvoj gledanja na etnične skupine zanima očitno vse slovenske izseljence po svetu: argentinska SVOBODNA SLOVENIJA je objavila kar dva članka o izvajanju VLA-DIMIRJA MENARTA, Sydney. Tu ju delno povzemamo: če koga, mora ta razvoj zanimati nas — avstralske Slovence.

ZA SLOVENSKE PRISELJENCE po raznih državah sveta je velike važnosti, kako posamezne krajevne vlade dojemajo etnični problem in kakšno politiko vodijo do priseljencev. Od pozitivne usmeritve politike je v precejšnji meri odvisen tudi razvoj naših slovenskih skupnosti v svetu, zlasti še, ko nimamo zaslonbe s strani naše matične domovine.

Avstralska politika do priseljencev, ki jih je sedaj v Avstraliji toliko iz zahodno- in zahodno-evropskih narodov, je polagoma evolucionirala od načela asimilacije priseljencev v anglo-saksonski svet do sklepa; opuščati asimilacijo in vpeljati politiko integracije narodnosti. Avstralija naj postane in ostane "kontinent narodnosti", ne angleški kontinent. Kulture različnih narodnostnih skupin naj bi neprestano bogatile avstralsko državo, ne pa se stopile v enotno kulturo, ki ji nihče ne ve oblike, pomena in vrednosti.

Politika integracije pa naj seveda velja ne samo za prvo generacijo priseljencev, temveč tudi za njihove potomce, za rojene Avstralce. Vse narodnostne skupine naj z matičnimi državami, kjer je seveda zaradi tamkajšnjih demokratskih režimov možno, vzdržujejo tesne stike, da se lahko ne samo ohranjajo, temveč tudi naprej razvijajo. V slabšem položaju v tem pogledu so trenutno narodnostne skupnosti, ki izhajajo iz držav izza železne zaves. Stiki, tudi le na kulturni ravni, z njihovimi matičnimi domovinami so v nevarnosti marksistične ideološke pobarvanosti, ki je bistvena komunističnim režimom.

Po vseh avstralskih državah so bili pred meseci ustanovljeni tkim. **Sveti etničnih skupnosti**, v katerih poleg narodnostnih predstavnikov sodelujejo tudi uradni zastopniki ministrstva za vseljence. V N.S.W. zastopa Slovence pri tem Svetu advokat Vladimir Menart. V letošnjem avgustu je bil izvoljen celo za podpredsednika in bo s tega mesta njegovo delo za našo narodno skupnost v Avstraliji in na splošno v smeri politike integracije še odločnejše in uspešnejše. Da je g. Menart tudi član Narodnega odbora za Slovenijo, smo že poročali.

Vladimir Menart je nedavno za liberalno stranko pripravil poročilo o avstralskem šolstvu, kakršno naj bo v zvezi z novo politiko integracije. V poročilu med drugim ugotavlja:

"Politika integracije vključuje tri postavke, v nasprotju s politiko asimilacije, in sicer:

1. **Integracija** pomeni sprejem etničnih skupin v avstralsko skupnost kakršne so, z njihovim posebnim kulturnim in jezikovnim značajem;

2. **Etnične** pomeni narodne manjšine, ki naj ohrani

njo svojo narodno identiteto tudi v bodoče generacije;

3. **Skupine** pomeni, da se priznajo njihove različne organizacije, ki predstavljajo etnične manjšine.

Naravna posledica točk 1. in 2. je, da morajo etnične manjšine imeti pravico in možnosti ohranitve svojega jezika kot živega jezika vzporedno z angleščino. To pomeni, da etnični jeziki niso "tuj" jeziki, temveč avstralski jeziki, ki jih govorijo avstralske etnične manjšine obnem z angleščino, ki naj bo jezik državne uprave in splošne rabe.

Za uvedbo take politike je treba reorganizirati šolski sistem, v katerem se bodo otroci etničnih manjšin učili svoj jezik ne kot tuj jezik, temveč kot materinski jezik. To pomeni, da se bodo morali otroci svoj jezik učiti od otroškega vrta navzgor vse do univerzitetnih študijev.

Otroci se morajo naučiti brati in pisati najprej v svojem materinem jeziku, predno naučijo angleški jezik. To ni samo pravica etnične manjšine, temveč nujnost za razvoj pravilno usklajene osebnosti namesto lažne integracije v multikulturno skupnost.

Na nedavnem seminarju učiteljev iz vse Avstralije v Armidale je bilo ugotovljeno, da se otroci ne-angleških staršev, bodisi domačinov ali vseljencev, mnogo hitreje in boljše učijo, če se njihova vzgoja začne v njihovem materinem jeziku; in da se angleščine naučijo mnogo bolje, kakor tisti otroci, ki so se najprej učili angleščino . . ."

Vladimir Menart v tem poročilu nadalje ugotavlja, da je asimilacijska politika skušala ustvarjati "umetne Anglo-saksone, namesto da bi jih učila čutiti avstralsko, da si jim ohranjati njihovo etnično posebnost. V odraščajoči dobi se vsak otrok na en ali drug način zave svoje etnične posebnosti, pa naj bi si jo še tako zelo hotel zatreti. Takšen otrok se potem vsekakor čuti bolj tujega in nemožnega čutenja, da pripada skupnosti . . ."

"Posledice so dobro znane. Medtem ko je med vsejlenci količnik zločinstva nizek, je med nasilnimi asimiliranci zelo visok. To dejstvo dokazuje pogubne posledice neprilagoditve zaradi asimilacijskega sistema, ki je doslej vladal v deželi".

Vladimir Menart je bil tudi glavni govornik na velikem zborovanju Svetov etničnih skupnosti v Sydneyu. Udeležilo se ga je nad 500 delegatov raznih etničnih organizacij N.S.W., pa tudi vodilne vladne osebnosti. Prisoten je bil ministrski predsednik Whitlam kot tudi vodja opozicije Frazer, referent za vseljenska vprašanja Grassby in več znanih strokovnjakov na emigracijskem polju.

Govornik Menart je v svojem izvajanju jasno pokazal, kakšna je bila dosedanja politika avstralske vlade do etničnega problema vseljencev. Cilj te politike je bila asimilacija, ki pa more voditi samo v slepo ulico.

"Nasilni prilagojevalni proces ne more izbrisati vednosti o izvoru. Lahko pa vzame ponos in kulturno dediščino. Nasilni asimilacijski proces lahko uniči kako narodno skupnost. Ne more pa nuditi ničesar v zameno.

Nazori in zamisli o asimilacijski politiki so škodljivi po svojih učinkih:

Ker zatirajo v otrocih čut naravne pripadnosti, jih tako od le-te odtujujejo in povzročajo, da se sramujejo svojih staršev.

Ker trgajo vezi z njihovo naravno in organsko skupnostjo, ne morejo je pa z ničemer nadomestiti.

Ker navajajo ljudi na izbegavanje obveznosti do lastne skupnosti in na hvalisanje izkoreninjencev in nedružabnih posameznikov.

Ker postavljajo pregrade med ljudmi in netijo nerazumevanje.

In ker omalodušujejo svobodne in samohotne narodnostne organizacije ter jih ovirajo v njih iniciativnosti".

Govornik je tudi omenjal prvine narodnostne dediščine in potrebo njih ohranjanja:

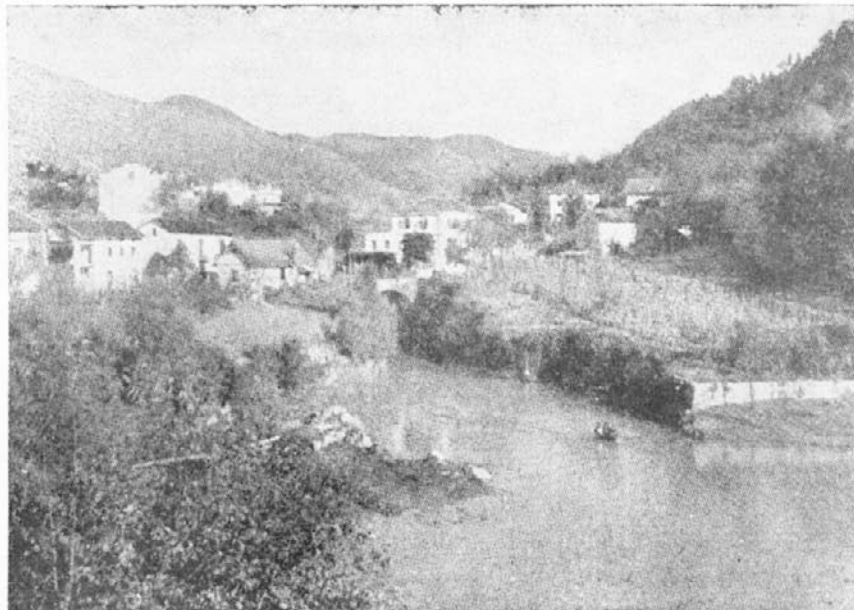
"Zdaj se priznava potrebo", je dejal, "po ohranjanju narodnostne dediščine. Opažamo naraščajoče spodbujanje za gojenje narodnih plesov, glasbe in navad. Le-ti doprinašajo slikovito raznolikost avstralski pozornici. Vsekakor pa je ljudska folklor le majhen del kulturne dediščine. Bistveni del je še vedno jezik

in književnost. Oboje je povezano med seboj. Nemo-goče je ceniti prozo ali poezijo, če se ne obvlada dobro jezika. Prevodi, čeprav razpoložljivi, ne morejo nikdar posredovati vse lepote. Cervantes je dejal: Prevodi so kot perzijske preproge, gledane z druge strani.

Za ohranjanje narodnostne kulture je bistveno dati vsakemu otroku priliko, da more obvladati svoj rodni jezik. Pogosto zatrjujejo — seveda ljudje, ki ne znajo drugega jezika —, da je ovira za učenje angleščine, če se govori z otroki pre zgodaj v drugih jezikih. Nič ni bolj daleč od resnice. Otroci prav lahko govorijo dva ali več jezikov že v najnežnejši mladosti; in ti, ki govorijo druge jezike, imajo ponavadi boljše rede tudi v angleščini. Znano je, da so veliki mojstri katerega koli jezika obvladali več jezikov".

Govornik je v svojem predavanju konkretno nakazal, kakšno naj bi bilo delo avstralske vlade na tem področju in žel za svoja izvajanja lepa priznanja. Upamo samo, da ne bo ostalo le pri priznanju in lepih besedah, kot je bilo že tolikokrat v preteklih letih.

Zavisi seveda tudi od nas, priseljencev samih. Če starši ne bodo po svojih družinah čutili svoje dolžnosti, tudi šola sama z novim gledanjem na problem izseljenskega otroka ne bo nič zalegla. Če naše organizacije ne bodo znale ohranjati kulturne dediščine, nam spremenjena vladna politika do etničnih skupin ne bo prinesla nove pomladi. Vsi skupaj moramo izrabiti prilike, ki so nam trenutno na razpolago bolj kot kdajkoli prej. "Kuj železo, dokler je vroče", pravi star slovenski pregovor. Že tako se je kaj pozno segrelo — ne pustimo ga, da se predčasno ohladi!

Sveti Lucija na Mostu

Saj veste, kako je ...

Ob drugi obletnici smrti naj nam nepozabni P. BERNARD zaživi v tem članku, ki ga je napisal desetletje pred smrtjo. Našel sem ga v argentinskem DUHOVNEM ŽIVLJENJU (1963/9). — Urednik.

To jutro se je sprožilo takoj po maši. Bolj navadno se dogaja ob večerih. Prišla sta in povedala: "Ženila se bova". Prihodnji teden naj bo poroka, ženin ima ravno počitnice, pa bosta porabila prosti čas, da uredita. Torej kar danes teden, gospod!

Stojim znova pred vozlom, ki ga znam na pamet.

Zapišem imena. Hm, njeno ime sem že slišal, tudi obraz že videl nekako mimogrede, o njem nisem imel pojma, da ga nosi zemlja. Zakaj se ni dal spoznati že prej?

"Saj veste, gospod, kako je. V tujem svetu . . ."

"Imate kakšne dokumente? Krstni list? . . ."

"Nič nisva vzela s seboj. Sva kar na lepem zbežala. Zdaj pa gospodje ne izdajajo krstnih listov. Krščena sva seveda oba, tudi pri obhajilu in birmi sva bila. Saj veste gospod, kako je bilo pri nas".

Res vem, kako je bilo, vsaj pred vojno. Tudi vem, da se avstralske cerkvene oblasti zanesejo na moje pričevanje, čeprav ni mogoče predložiti dokumentov z vsemi imeni in datumi. Ker sta povedala, kje sta bila rojena in krščena in birmana, se zanesem in bi to kar bilo.

"Znata še kaj krščanskega nauka? Recimo o zakramentih?"

"Saj veste, gospod, kako je bilo treba. A sčasoma se pozabi".

"To razumem. Posebno lahko se pozabi, če človek izgubi stik s cerkvijo in službo božjo. Sta v teh letih kaj hodila k maši?"

"Saj veste, gospod, kako je. Tu pa tam, za kak božič ali veliko noč".

"Tudi večkrat, če tako nanese", hitro dostavi ona.

"Ženin, si bil kaj pri spovedi, odkar si od doma?"

"Saj veste, kako je. Ne znaš jezika, odvadiš se. Treba je misliti na delo in zaslužek. Končno pa tudi, saj ne naredim nič greha . . ."

"Pa ti nevesta? Ti si bila ves čas tu v mestu . . ."

"V Trstu, preden sem šla na ladjo, sem bila pri spovedi. Dve leti in pol je od takrat".

"Pa si ves čas morala vedeti, da vsaj v našem mestu lahko opraviš po slovensko . . ."

"Saj veste, kako je . . ."

Ta nesrečni "saj veste . . ." mi udarja na živce. Komaj se premagujem. Pravzaprav pa ne morem nič ugovarjati. Resnično vem, vse preveč vem, kako je . . . Če bi šlo samo za to, kaj vem in česa ne vem, bi sploh nič več ne vprašal.

"Draga moja, preden pojdeteta pred oltar, morata vedeti, zakaj gresta tja, kaj bosta prejela. Treba bo, da prideta nekolikokrat k nauku. Moramo ponoviti vsaj o zakramentih . . ."

"To pa ne bo mogoče, preveč drugega imava . . ."

"Pa si poprej dejal, da imaš počitnice . . ."

"To že, pa je treba toliko reči pripraviti za poroko. Še ni vse dogovorjeno zaradi svatovšči. ne. Razposlati vabila . . ."

Zamahnem z roko. Začuden preneha. V obeh mu berem: To so važne reči, gospod, in nimate pojma, koliko časa vzamejo . . .

"No, dobro, pa poskusimo kar takoj. Koliko je zakramentov?"

Ženin pomisli in negotovo odgovori:

"Deset božjih zakramentov . . ."

"Deset zapovedi", ga popravi nevesta. "Zakramentov je sedem".

"Odlično! Naštej nam jih!"

Tu običi tudi dekle. Ko jima pomagam, razvidim, da nimata najmanjšega pojma, kaj so zakramenti, čemu so, odkod so prišli v katekizem . . . "Saj veste, gospod, to smo vse znali, pa . . ."

Kaj bo z njima?

Iz vsega kar "vem" in vidim, mi pravi pre-mišljena vest, da bi jima po vsej pravici, če že ne po strogi dolžnosti, moral cerkveno poroko odkloniti. Ne morem ju pregovoriti, da bi obljubila priti dvakrat, trikrat k pouku. Še manj, da bi poroko odložila. O, da, k spovedi bosta prišla, to se razume, saj tudi drugi gredo ob takem času . . . Kakšna bo ta spoved, sam ljubi Bog ve. Saj vsaj ženin sploh "greha nima".

Končno se dogovorimo, da si bosta vzela vsaj "Poročno knjižico", ki ima nekaj razlage o verskih rečeh, posebej o zakonu. Po vrhu še "Krščanski nauk" Družbe sv. Mohorja, pa bosta sama med tednom "študirala". Tako napravim kompromis z njima in s svojo vestjo . . .

Če se pa vprašam, kako pravilno sem ravnal, kako dobro je zadeva urejena pred Bogom in Cerkvijo, imam še mnogo mnogo misliti. Pred menoj stoji spet in spet tisti nesrečni: Saj veste, kako je . . .

Sprememim ga v prihodnji čas: "Saj veste, kako bo . . ."

Tako bo, da tudi za "študiranje" doma ne bo časa. Niti volje in želje ne. Ves čas bodo požrle priprave na "ohcet". Videli se bomo spet, ko bosta prišla k spovedi. Že sedaj trepetam . . .

Potem bo poroka, čestitati bo treba, v časopisu objaviti. Videl ju bom morda spet čez štiri ali pet let, ko bosta imela kaj za krst. Poprej itak ne, saj "ne bo mogoče", ko morata oba delati, da se preživita in kaj prihranita. Morda bo za prvim krstom po nekaj letih še drugi, več pa ne, saj dandanes "sta dva otroka preveč . . ."

Otrok bo odrasel za šolo, zelo verjetno bo šel v katoliško in se učil vsega, "kar sta učila stara mati in oče . . .", pa ob zgledu staršev hitro opustil, ko bo pritisk šole popustil . . .

Bo družina hodila v cerkev k maši? "O, seveda, tu pa tam!" Redno ne, oče in mati sicer znata angleško za tovarno, urade in prodajalne, v cerkvi pa ne razumeta nič. Pa bi prišla vsaj k

slovenski službi, kadar je . . . ? Ko pa je tako daleč in treba je tja in tja.

Tako bo in še kaj hujšega bo. Gledam v bodočnost in vem, da bodo vse besede, ki jih bom izrekel ob poroki v cerkvi, izzvene le v prazen nič. Vem, da bo zakrament — ne samo eden, kar trije — nič več kot formalnost. Še toliko pomena ne bo imel za moj par kot harmonika, ki bo igrala za ples na svatovščini . . .

Vse to vem ("Saj veste, kako je"), pa nimam poguma, da bi rekel ženinu in nevesti: "Ljuba moja, pojdita rajši na sodnijo in se tam civilno poročita! Ne moreta k poroki v cerkev, ker sta pravzaprav pogana in vse kaže, da hočeta to tudi ostati".

Zakaj nimam tega poguma?

Naj odrečem cerkveno poroko — hitreje bo šlo med ljudi, kot če bi razglasil po radiu. Pohujšanje bo, da se bo vse kadilo. Celo zares dobri bodo vsaj "zamerili", če drugega ne. In koliko bodočih "parov" bo šlo morda naravnost na sodnijo, med njimi taki, ki morda le ne bom o njih "vedel, kako je . . ."

Končno, zadeva bo prišla na uho škofijske oblasti: klicali me bodo. Kako bom svoj postopek opravičil?

*

Razmišljam, ugibam, iščem razjasnitve v knjigah, revijah, razgovorih s teologi. Nikjer nič dokončnega. Ostanesh žrtev — razmer . . . In s tabo vred zakramenti in vsa njihova svetost.

Berem: 550 milijonov katoličanov . . . In spet slišim:

"Saj veste, gospod, kako je . . ."

*

Prerinem se do revolucionarnega zaključka:

Ali ni že čas, da začne Cerkev temeljito revidirati listo svojega članstva? Da postavi take, ki o njih "ve, kako je", pred odločno alternativo. Ali bodi katoličan iz prepričanja, ki ne obstoji le v besedah, ampak v živem življenju, ali pa priznaj, da te Cerkev ne more jemati pred oltar. Če si pozabil, se daj poučiti, najti si moraš čas za to — ali pa ne hinavčuj okoli Cerkve in zakramentov . . . Rajši majhno število — kot v časih apostolov — pa tisto zares kleno in dozorelo!

Zgrozim se ob tem revolucionarnem zaključku: Do kakšnih prevratov bi prišlo, če bi nekoč papež vrgel to načelo v katoliški svet . . .

Obstanem ob vprašanju: Kaj je bolj pogrešeno in grešno, moje ravnanje (in ne samo moje!) s pari, ki o njih "vem, kako je", ali pa tak revo-

lucionaren zaključek, ki je skoraj podoben domišljavemu vzkliku: Ja, ko bi bil jaz papež . . .!

Ali naj rajši pustim, da gredo stvari naprej svojo pot, ne skušam niti v mislih ustavljati toka časov, pa na tihem spet in spet reči Bogu: "Gospod, ti veš, kako je . . .!"

OMAHNIL JE ČOPIC SLIKARJA PRIMORSKE . . .

LJUDSTVU, KI JE TRPELO
SVOJO KALVARIJO, MORAM
POKAZATI KRISTUSA V TRP-
LJENJU IN POVELIČANJU!

Tako je pokojni umetnik TONE KRALJ označil svoje slikarsko delovanje po primorskih cerkvah — vzel ga je resno kot svoj življenjski apostolat, v službi Bogu in narodu. Dne devetega septembra se je ustavila ura njegovega bogatega življenja. Tri dni kasneje je v Kostanjevici na Krki njegovo krsto zagrnila slovenska gruda, ki jo je tako ljubil in zanjo ne-sebično ustvarjal kot umetnik dolgih 55 let.

Pokojni Tone Kralj se je rodil leta 1900 v Dobropoljah na Dolenjskem. Že v zgodnji mladosti je čutil posebno nagnjenje do risanja. Kaplan, ki je to opazil, mu je za Miklavža prinesel "za čuda risalnih reči", kot je pravil slikar sam. S tem mu je dal vzpodbudo in v zahvalo zanjo mu je kasneje dorastli Tone poslikal cerkev. Gimnazijo je študiral v znanih šentviških Škofovih zavodih in tudi tam vedno risal. Že v osmi, pred maturo, je prvič razstavljal: k svoji pomladanski razstavi priznanih slovenskih slikarjev ga je pritegnil mojster Jakopič, ki je v njem spoznal izreden talent in mu dal tudi priporočilo za vpis na Akademije. Umetnost je študiral v Pragi in na Dunaju, kasneje v Franciji, arhitekturo pa v Benetkah in Rimu.

Svoje umetniško delo je najprej razvil med obema vojnama na Primorskem. Takole pravi sam o tem:

"Cerkvena umetnost me je mikala že sama po

sebi. Tudi vzgojen sem bil tako. Siti smo bili brutalnosti in človek je nehote iskal nekaj drugega. Začel sem pa čisto po naključju. Na Premu sem imel prijatelja, ki me je povabil, da sem poslikal cerkev. Tu se je začelo . . ."

To je bilo leta 1921. Nadaljevalo se je v Volčah leta 1927 in nato dalje po slovenski Primorski. Nekateri je Kraljev stil odbijal, ker ga niso razumeli, saj je bil nekaj čisto novega. Gotovo pa ni bil všeč fašistični oblasti, ki je tista leta dvigala svojo glavo in začela na vso moč tlačiti primorsko ljudstvo. Ko je v javnosti morala utihniti slovenska govorica in slovenska pesem, so po slovenskih cerkvah tako zgovorno spregovorile Kraljeve slike. Pa pustimo o tem raje besedo umetniku samemu:

"Fašizem se je oglašal, slovenske šole so ukinili, slovenska pesem je bila prepovedana . . . Naj slike govorijo, ko je jezik umolknil! . . . Glavni namen govorice pa je bil: ljudstvu, ki je imelo svojo Kalvarijo, moram prikazati Kristusa in mučence v trpljenju in poveličanju . . . Čutil sem, da me ljudstvo razume . . ."

Naj omenim cerkev na šentviški gori, kjer sem leta 1941 na izrazit način upodobil borbo malega naroda s tlačitelji. Sv. Vid je zgled otroka-naroda, okrog katerega so se znašli vsi mogotci. Bičata ga razboj-

nika v črni in rjavi srajci (Hitler in Mussolini). Sv. Vid je v areni, med publiko pa so razni fašistični mogotci, ki kričijo: Uničite ubogo paro! Sv. Vid je prisposoda vseh grozot, ki so se zgodile... Na svodu je slovenska mati, ki beži s svojim otrokom, v kotu pa je obsedeneec — Hitlerjev portret. Sveti Vid izganja iz njega hudiča... Podobno razlago bi našli tudi v drugih cerkvah, kjer sem skušal s čopičem prikazati ljudstvu Kalvarijo, nad njo pa križ zmago-slavja in odrešenja”.

V Hrenovicah “sem muke zatiranega slovenskega naroda upodobil na sliki Jezusovega bičanja. Vojaki, ki mučijo Jezusa, imajo italijanske čelade, na sliki krizanja pa imajo vojaki fašistovske sablje.”

Za Lokev pri Divači, kjer je Kralj poslikal cerkev že med drugo vojno, pravi slikar sam, da je “višek moje slikarije po primorskih cerkvah... Tam je Kristus v najrazličnejši podobi prikazan kot človeški dobrotnik. Na prvi sliki Kristus — dobri Pastir vleče ovčko iz žičnih ovir, zadaj je Kras, hribi (Nanos) — in pa goreče vasi. Na drugi sliki (usmiljeni Samaritanec) sta dva razbojnika v nemški in italijanski noši. Na tretji Kristus seje dobro seme na kraško njivo, za njim pa stopa hudič — Mussolini, ki seje ljuljko. Na četrti prihaja Kristus z oblakov; z ene strani romajo k njemu preprosti domači ljudje, z druge pa se bližajo klečeplazno fašisti z brzostrelkami...”

Razumljivo, da fašistične oblasti slikarju niso bile naklonjene. Če bi vedele, da bo slikal slovenske cerkve in še tako pomenljivo, bi verjetno nikoli ne dobil potnega dovoljenja za vstop v Italijo. A prišel je preko meje pod krinko, da bo študiral umetnost. Res je bil med tem nekaj časa v šoli v Benetkah in v Rimu, četudi to ni bil njegov glavni namen: v šolo se je umaknil, ko je bil zasledovan.

Delal je torej po cerkvah “na kontraband”, tajno in na hiter način, saj nikjer ni vedel, če bo delo zares tudi nemoteno dokončal. “Delavci so mi postavili oder, potem pa sem se zaprl v cerkev in delal vse sam. Poskusil sem najrazličnejše načine, da bi šlo hitro in učinkovito. V Avberju se mi je posebno mudilo, kajti fašisti so imeli tik pred župniščem svojo postojanko in so stalno vohljali...”

Zaradi slikarij v Lokvah je moral župnik Šček k fašistom v Sežano. Slikarja je izgovoril, da je “malo čez les in da si nekaj izmišlja”. Tako ga je rešil. Kadar pa je v kakem kraju postalo le prevročje, se je umetnik umaknil za nekaj časa drugam, četudi mu to ni vedno uspelo. Takrat pa je pokazal svojo korajžo in z njo prental oblasti. O Sveti Luciji na Mostu pripoveduje sam:

“Tudi tam sem imel karambol; Lahom sem bil zmeraj trn v peti. Dela niso predložili pri pristojnih oblasteh, ker ga ne bi dovolile. Delal sem več tednov, naslikati sem hotel kar največ, ker sem ljudem hotel obilo povedati. V soboto dobim povabilo na

kvesturo v Gorici. ‘Vi ste torej tisti tič!’ pravi kvestor. ‘Kaj pa počnete tukaj?’ — ‘Slikam. Jaz sem slikar.’ — ‘Pa zakaj tukaj delate?’ — ‘Ker se mi zdi tukaj lepo. Slikar gre po svetu in dela kjer koli. Saj smo vendar v blaženi Italiji, ki podpira umetnost!’ — ‘Kdo vam je pa dovolil?’ — ‘Z lastnikom sem se dogovoril in začel delati.’ — ‘Pa veste, da ne smete?’ — ‘Vem.’ — ‘Zakaj pa potem delate?’ — ‘Ker se mi zdi, da moram.’ — ‘Zdaj ste pa še nesramni! Od danes naprej vam prepovem dati čopič na steno!’ — ‘Ste že prepozni — sem že vse končal.’ Stene sem res končal, prezbiterija pa še ne. Takoj sem se vpisal na arhitekturo v Benetkah, si tam preskrbel sobo in potem delal slike za Sveto Lucijo. Dvajset platen, katera so potem pritrdili na stene...”

Res dolg je seznam primorskih cerkva, ki jih je poslikal Tone Kralj. Nad štirideset jih lahko naštejemo — naj bodo tu vsaj nekatere imenovane: Prem, Struge, Volče, Avber, Tomaj, Lokev, Katinara, Pevma, Sveta Lucija na Mostu, Hrenovice, Slivje, Dekani, Soča, Podgraje, Ilirska Bistrica in Trnovo, Slap pri Vipavi, Šturje, Brje, Bukovica, Vrtojba, Opatje selo, Mirenski Grad, Štandrež, Dornberk, Breginj, Šmartno v Brdih, Gorjansko na Krasu, Šempeter nad Portorožem, Kontovel, Pesek pri Bazoviči, kapela šolskih sester v Trstu... Posebej naj omenim znamenito slovensko božjo pot na tremeji: Svete Višarje. Tu je vlaga v stenah vse Kraljeve slike v nekaj letih domala uničila. Zato se je umetnik znova spravil na delo: vse višarske slike je leta 1960 ponovno poslikal na lesenit, da so danes odmaknjene od sten in bodo vlago tako verjetno zdržale.

Ko k temu dodamo, da je pokojni Tone Kralj vse to delal iz čistega idealizma, brez iskanja dobička, njegova umetniška podoba zasije še v lepši luči. Sam je ob priliki povedal. “Nikoli nisem delal za denar. Denar zame ni važen in nikoli nisem z njim operiral. Mene ne zanima, koliko zaslužim, zanima me, koliko naredim. To bo ostalo, denar pa mine... Važno je, da ima človek toliko denarja, da lahko pošteno živi in svoji okolici da, kar največ more...”

Bi nam mogel povedati kaj lepšega? Besede so vredne, da si jih današnja potrošniška družba, ki tako rada grabi in tako težko kaj da za skupnost, sebi v opomin vkleše z zlatimi črkami. Kako srenejši bi bili, če bi tudi mi s pokojnim Tonetom Kraljem lahko isto rekli o sebi! Gotovo pa Tonetu Kralju ni bilo vseeno in ga je prav zaradi velikega idealizma še bolj bolelo, da je bil v domovini po zadnji vojni potisnjen v kot in nekako načrtno pozabljen. Njegovo cerkveno stensko slikarstvo, tako izjemno versko in narodno umetniško delo, je ostalo doma v javnosti nepoznano in prezrto. Verjetno mu prav zaradi teh njegovih monumentalnih cerkvenih del tudi za ostalo umetniško ustvarjalnost niso hoteli dati za službenega priznanja.

Umetnik Tone Kralj je imel tudi kot izvincerkveni

slikar kaj pokazati. Bil je eden glavnih predstavnikov slovenskega ekspresionizma in kasneje tvorec pristnega, osebno obarvanega realizma. Bil je univerzalen ustvarjalec v slikarstvu in kiparstvu, grafiki, lesorezu in ilustraciji. Kot slikar in kipar je razstavljal po vseh središčih evropskih držav in tudi po Ameriki — po mnogih Narodnih galerijah sveta vise njegove slike med svetovnimi mojstri. Na razstavi v Amsterdamu je ob Meštroviču, Jakopiču, Jakcu, bratu Francetu in drugih tuja kritika prav njemu dala najvišje priznanje kot "najmočnejšemu in najsamoniklejšemu". Ob priliki je sam priznal, da so kritike tuje govorile: Če bi bil naš človek, bi ga na rokah nosili... Temu pa je moral za povojno dobo v domovini nekako zagrenjeno dodati: "Odrivali so me... Meni, ki sem se toliko beril proti fašizmu, niso dali delati niti enega spomenika... Tudi nagrade sem dobival le v inozemstvu... Nisem doživel retrospektivne razstave in ne monografije. Če ne bi bilo Kostanjevce na Krki, bi kot umetnik umrl pozabljen in zapuščen..." Totalitarni režim slavi le sebi vdane — tudi umetnost je utesnena v njegove kolesnice...

Res je bila Tonetu Kralju podeljena Levstikova

nagrada — v zaslužno zahvalo, da je po končani vojni med prvimi z ilustracijami reševal slovensko mladinsko knjigo. In leta 1972 je končno na očiten pritisk umetnikovih številnih prijateljev prejel Prešernovo nagrado, ki jo je prav tako resnično zaslužil. Z njo je bil vsaj delno in na zunaj popravljen molk uradnih poklicnih institucij ob umetnikovi sedemdesetletnici rojstva in petdesetletnici ustvarjanja v letu 1970. Ko mu je ob priliki teh dveh jubilejev prijatelj priredil življenjsko razstavo v Kostanjevici na Krki, ni prišel blizu nihče uradnih predstavnikov Moderne galerije, ki bi bila po vsej pravici dolžna oceniti delo tega izjemnega slovenskega umetnika.

Danes se Tone Kralj za vse to ne meni več: kot kristjan in umetnik je doživljal Kristusa v trpljenju — zdaj ga doživlja v večnosti v vsej lepoti poveljčanja. Med nami pa bo živel v svojih delih. Zlasti primorski Slovenci, ki jim je spregovorila njegova slika takrat, ko je pod fašizmom s silo utihnila slovenska pesem, ga ne bodo pozabili. Ob pogledu na tolike in tako pomenljive slike v številnih božjih hramih bodo radi pomolili za pokoj umetnikove duše.

JAKA NAPROŠEN

Tone Kralj:
Sv. Frančišek
pridiga ptičkom

NAJVIŠJI, vsemogočni, dobri Gospod,
tebi hvala, slava in čast in ves blagoslov.
Tebi, najvišji, edinemu pristoje
in nihče ni vreden tebe imenovati.

Hvaljen, moj Gospod, v onih,
ki zaradi tvoje ljubezni odpuščajo,
in prenašajo slabost in trpljenje.
Blagor njim, ki ostanejo v miru,
zakaj ti, najvišji, jih boš kronal.

(Odlomek iz Sončne pesmi sv. Frančiška)

Nasa severna soseda

V NEMIRNI DOBI smo, ko vse valovi in se spreminja: kar se je smatralo še včeraj za nemo-goče, je danes stvarnost. Večstoletna doba kolonializma ali v novejšem času bolj poudarjenega pol-kolonializma, je vsled mnogih notranjih in zunanjih vplivov domala zbledela. Nove državne tvorbe se pojavljajo na zemljevidih kot gobe po dežju. Med njimi so plemena in narodi, za katere nismo niti slišali. Pa še od mnogih znanih smo do nedavna mislili, da so še nesposobni za lastno vodstvo — morda o tem v gotovih primerih še danes upravičeno dvomimo.

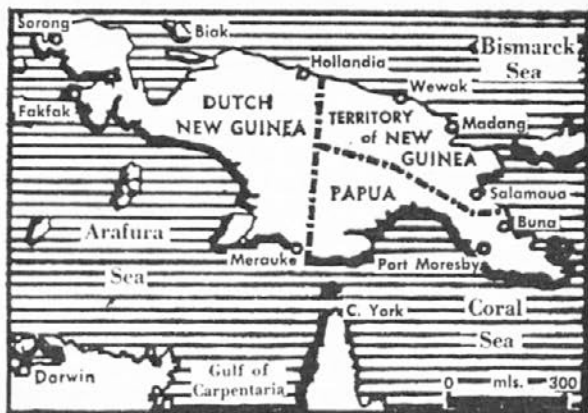
Ko so leta 1945 ustanovljali Organizacijo Združenih Narodov, so poleg ustanovnih članic predvidevali v bodoče še kakih trideset novih: danes je njih število naraslo na 141 in razvoj še ni pri kraju. Priča smo, da si hoče sleherni narod krojiti usodo v svojem plašču, akoravno po jezikovnem in narodnostnem sorodstvu pripada gotovi državni skupnosti. Še to lahko dodamo, da so v tem mnogi nerazviti narodi danes na boljšem in imajo pred svetom več pravic kot gotovi kulturni narodi Evrope — vključno našega — ki iz večnarodnega državnega kalupa ne morejo na lastne noge.

Mnogo se je v zadnjih letih pisalo, da bo naša Avstralija zadnja dežela, ki bo prisiljena odvreči okove osvraženega naslova: "kolonialna sila". Po pravici so mnogi predvidevali, da Papua-Nova Gvineja še najmanj do konca tega stoletja ne bo zrela za samostojno življenje. Kdor od nas je bil v tej "Deželi rajske ptičke" kot turist ali začasni uslužbenec, si je zlahka ustvaril isto mnenje. A človek obrača — Bog pa obrne. Letošnji september je prinesel tudi tej deželi samostojnost.

Ob tej zgodovinski prelomnici si še mi oglejmo to našo severno sosedo, Avstraliji zlasti v vojaškem pogledu tako važno deželo. Tu je nekaj skromnih podatkov, ki naj osvetle preteklost ozemlja in njenega, danes samostojnega ljudstva.

Zemljepisno leži Nova Gvineja le kakih 160 kilometrov severno od naše avstralske celine. Je seveda že v tropičnem pasu, le nekaj stopinj južno od ravnika. Po velikosti je drugi največji nekontinentalni otok sveta, takoj za Grenlandijo, ki si jo lasti Danska. Notranjost je močno razčlenjena s preko 4000 metrov visokimi vrhovi, s planotami in močvirji. Poleg tega ločijo razna večja in manjša plemena tudi neprodorni pragozdovi. Rečunajo, da govore na vsem ozemlju okrog 700 jezikov in preko 300 narečij. Upravljati ali celo zediniti tako zmes različnosti in še primitivnosti obenem mora povzročati glavobol, pa netiti željo se na en ali drugi način rešiti vezi in obveznosti do dežele.

Za ozemlje, kjer se še danes najde življenje kamene in železne dobe, so se za vpliv borili v preteklosti

razni narodi in države, trgovske tvrdke in mednarodne ustanove. Nič čudnega, da so domačini tega otoka menjali toliko gospodarjev kot menda noben drug del sveta: prehajali so izpod ene uprave pod drugo in se tega niso niti zavedali.

V šestnajstem in sedemnajstem stoletju so bili Portugalci in Španci na vrhuncu pomorske moči. Objadrali so nepoznana morja zahoda in vzhoda in prvim je od takrat do danes ostalo še nekaj "žepov"; ni jim več zanje, saj jim danes to ne daje dobrega imena v svetu.

Pred kakimi štiristo leti sta oba omenjena naroda prva objadrala obale našega danes samostojnega otoka. Španski pomorščak Vaez De Torres je kot prvi preplul ožino med najjužnejšim delom Papue-Nove Gvineje in tedaj le še domnevno a neodkrito celino z imenom "Terra Australis". S tem je dokazal, da je odkrito ozemlje le otok in ne del našega kontinenta, kot so mislili prej. Ime Nova Gvineja pa je otoku dal Španec De Retez leta 1545, ko je primerjal njeno obalo z obalo Gvineje na skrajnem zapadu afriške celine.

Kljub temu, da so bili španski in portugalski mornarji prvi, ki so zagledali otokove zelene vrhove in čisto snežnobelo obalo, niti ena niti druga država ni pokazala zanimanja za novo deželo. Šele Holanci, ki so zrušili špansko pomorsko silo, so se leta 1605 izkrcali na zahodnem delu Nove Gvineje ter ozemlje proglasili za svojo last. Leta 1828 je ozemlje postalo sestavni del njihove kraljevine. Leta 1848 je bila priznana domala ravna meja preko otoka, ki je razdelila ozemlje in prebivalstvo na dve polovici: zahodni del je pripadal holandski upravi, vzhodnega so vodila razna plemena sama. Holandija je izrabljala bogastvo zemlje, za kulturni dvig plemen svojega ozemlja pa je v vseh letih kaj malo storila. Glede investicij je smatrala takozvano Vzhodno Indijo za vse pomembnejšo kot pa gorato in močviranto ter oddaljeno Novo Gvinejo. Leta 1963 je bila primorana predati upravo republiko Indoneziji.

Posest vzhodnega dela otoka je v zadnjih sto letih prehajala iz rok v roke. Celu vsemogočna imperi-

alistična Anglija še v drugi polovici preteklega stoletja ni kazala posebnega zanimanja za ta del sveta. Imela je dovolj težav po drugih predelih svojih kolonij. Ni je zanimala prilastitev otoka po Vzhodni Indijski Družbi leta 1793 in 1846, kakor tudi ne po vladi Queenslanda v letu 1883., ki je kot del Avstralije tako spadal v angleški imperij. Položaj pa se je bistveno spremenil s posegom Nemčije pod Bismarckom na to področje: Nemci so leta 1884 zasedli severovzhodni del otoka in s tem prisilili Anglijo, da je isto leto razglasila nadzorstvo nad južno-vzhodnim delom, Papuo, ter si ga štiri leta kasneje uradno prilastila. Leta 1905 je Anglija prenesla upravo Papue na Avstralijo, ki je štiri leta prej postala samostojna. S tem se je začelo avstralsko vmešavanje v novogvinejske zadeve ter se s pričetkom prve svetovne vojne razširilo tudi na severni, nemški del otoka, nad katerim so Nemci izgubili oblast. Upravo nad tem delom je novoustavljeno Društvo narodov podelilo Avstraliji, sebi pa pridržalo nadzorstvo nad upravljanjem.

Leto 1942 je prineslo izkrcaje Japoncev, ki so na velikem področju Nove Gvineje uvedli svojo vojaško upravo. Seveda je poraz ob koncu vojne pometel tudi z Japonci. Novoustanovljena organizacija Združenih Narodov je upravo severovzhodne Nove Gvineje vrnila Avstraliji, toda z dodatkom, da se tej priključi tudi južni del otoka, dosedanje avstralsko ozemlje Papua. V tem je bil že izrečen namen, da se v teku časa doseže združenje obeh ozemelj ter pripravi pot do lastne samouprave in končne neodvisnosti. Zlasti v zadnjih

dvajsetih letih je bila Avstralija pod pritiskom velesil in članic Z.N. prisiljena trositi milijarde za splošni dvig blagostanja dežele, njenega šolstva, zdravstva, gospodarstva . . . Končno je razvoj privedel tako daleč, da je celotno ozemlje polovice otoka — Papua-Nova Gvineja — dne 1. decembra 1973 dobilo notranjo samoupravo, ostalo pa še odvisno od avstralske pomoči v upravljanju do letošnjega septembra. Dne 16. septembra je bil storjen zadnji korak v popolno neodvisnost, ki so jo proslavljali z velikimi slovesnostmi: Papua-New Guinea je ime nove države, ki je 35-a polnopravna članica Commonwealtha in seveda tudi nova članica Združenih Narodov.

To je kratek pregled skozi dolgo dobo od odkritja do samostojnosti, ki je po svoje zanimiv zlasti za nas, južne sosede. V bodočih letih bomo imeli tudi priliko поблиže opazovati, kako zrel ali nezrel je bil letošnji septembrski korak. Sicer pa je šlo po isti poti mnogo afriških držav, katerih narodi niso bili nič manj zaostali, če ne še bolj. Zakaj bi torej naša severna sosedka ne poskusila sreče neodvisnosti — da bi jo le znala prav rabiti v svojo korist in jo ohraniti!

Proces osamosvojitve pa s tem papuansko-novogvinejskim korakom še ni zaključen. V prihodnjih letih bomo pričali istega procesa pri Salomonovih otokih ter raznih manjših koralnih otočjih Tihega oceana, ki so sedaj pod upravami Anglije, Francije in Združenih ameriških držav.

JANEZ PRIMOŽIČ

Bo to ljudstvo znalo ceniti in ohraniti pridobljeno svobodo?

P. BAZILIJ SPET TIPKA

2. oktobra 1975

Fr. Basil Valentin O.F.M. in Fr. Stan Zemljak O.F.M.
Baraga House — 19 A'Beckett St., Kew, Vic., 3101
Tel.: 86-8118 in 86-7787

Slovenske sestre — frančiškanke Brezmadežne
Slomšek House — 4 Cameron Court, Kew, Vic., 3101
Tel.: 86-9874

● Zopet naj najprej omenim letošnji EVHARISTIČNI FESTIVAL v Sunbury na prvo novembrsko nedeljo. Že dolgo let sodelujemo na njem kot slovenska narodna skupina z narodno zastavo, banderi in narodnimi nošami. Letos bodo etnične skupine še posebej poudarjene, saj festival proslavlja srebrni jubilej katoliškega emigracijskega delovanja. Vsi izseljenski duhovniki bomo po procesiji somaševali z melburnskim nadškofom.

Avtobus bo odšel izpred naše cerkve kmalu po deseti maši, da bomo — kot običajno — ob dvanajstih na keilorskem pokopališču, nato pa bomo nadaljevali pot proti Sunbury. Za avtobus se pravočasno prijavite!

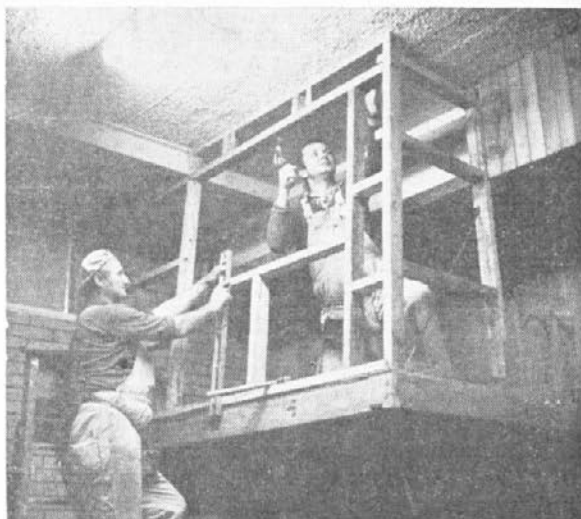
● Na keilorskem pokopališču je vedno več slovenskih grobov. Lepo je, da jih kot skupnost obiščemo vsaj enkrat na leto — na prvo novembrsko nedeljo. Sorodnike pokojnih naprošam, da bi stali ob grobovih in jih tako lažje najdem. Grobov je res že toliko, da med molitvijo celega rožnega venca komaj vse obletim za blagoslov.

● Ta mesec se je ostalim grobovom pridružil nov: pokopali smo zlasti med početniki S.D.M. znanega ADOLFA VADNJALA iz St. Albansa. Dan pred smrtjo sva se srečala v bolnišnici in se prijateljsko pomenila. Bil je lepo pripravljen za pot v večnost, kjer zdaj počiva v božjem miru. Družini in sorodnikom izrekam iskreno sožalje.

Več o pokojniku najdete v posebnem članku te številke na strani 290.

● V dvorani te dni uresničujemo, kar sem že dolgo želel in nameraval. Naš oder bo dobil novo razsvetljavo z vsemi možnostmi svetlobnih učinkov poklicnih gledališč. Turkov Jože in Čampljev Ciril sta napravila kontrolno kabino nad kuhinjskim oknom pri vходу v dvorano. Električna napeljava je v rokah Podbevškovega Jerneja, s tesarskimi deli s tem v zvezi pa mu pomaga Anton Cevec. S tehničnimi nasveti in tudi delom nam stoji ob strani Ian Williams, eden svetlobnih inženirjev televizijskega kanala 9.

Iz kabine v ozadju dvorane bo zlahka nadzorovati

Turkov Jože in Čampljev Ciril na delu:
kontrolna kabina dobiva svojo obliko

odrdske luči in ozvočenje ter po potrebi spremljati predstavo z zvočnimi efekti. V njej bo prostora tudi za premikajoči se žaromet iz daljave, kakor tudi za projektor pri filmskih predstavah ali skioptičnih predavanjih. Zares lep napredek, ki ga moramo vsi pozdraviti. Našim pridnim delavcem pri tem projektu pa že zdaj iskren Bog plačaj!

● Kot vsaka doslej, je bila tudi letošnja Očetovska proslava lepo doživetje v naši dvorani. Gojenci Slomškove šole so svojim očkom pripravili pester spored — med njimi je nekaj izrednih talentov, ki jih bomo — upam — naslednja leta še večkrat gledali na odru. Seveda našim učiteljicam potrpežljivosti verjetno ne manjka in zaslužijo pohvalo. Posebej naj omenim Geltovo Dragico, ki je po dolgem času zopet oživila folklorno skupino: dekleta so nam zaplesala nekaj plesov in žela toplo priznanje gledalcev. Morda se nam bo posrečilo vzbuditi dovolj zanimanja tudi med fanti, saj bi s pari lahko prikazali še več naših tradicionalnih plesov. Na rodnih noš (gorenjskih, belokranjskih in prekmurskih) imamo dovolj, saj smo folklorno skupino svoj čas že imeli. Pa se je počasi vse poženilo in pomozilo — treba bo vzgojiti nov rod.

Za konec odrskega dela je očetom Društvo sv. Eme pripravilo kratko enodejansko burko "ČEBER", da smo se vsi nasmejali do solz. Zmagal je v njej seveda mož (Ivan Horvat), ne tašča (Francka Anžinova); še manj pa ženka (Rozi Lončarjeva), ki bi skoraj utonila v čeburu. Upam, da se ni prehladila!

Društvo sv. Eme hvala za nastop, pa seveda tudi za odlično zakusko.

Očetovska proslava je s prostovoljnimi prispevki dodala našemu Fondu za Dom onemoglih lepo vsoto \$222.93. Bog plačaj vsem!

● Letošnja petnajsta obletnica Baragovega doma je privabila na srečanje kar lepo število bivših Baragovcev in njihovih družin. Ob prijateljskem razgovoru, odličnem prigrizku, plesu ob zvokih "Bleda" ter zabavnih igrah je potekel večer. Letos je svečke na torti upihnil Belčev Peter; a petnajst svečk ni več malenkost in sape je kar zmanjkovalo.

Med nami je bilo tudi nekaj gostov — prijatelj hostela. Fantje so bili posebno veseli gospe Kregarjeve — naše prve "mame" Baragovega doma, ki je prišla prav te dni k nam na "dopust" iz Berrija, S.A. Vsako leto par tednov nadomešča s. Emo, saj ji je naša kuhinja že znana, ter smo ji za to iz srca hvaležni.

Za dobrote srečanja gre zahvala pridni s. Emi, za jubilejno torto sestram v Slomškovem domu, za postrežbo pa članicam Društva sv. Eme. "Bledu" pa seveda za poskočne melodije, ki so pete kar same prizdigovale. Bog povrni vsem skupaj!

● Vem, da bo lepo uspel "Domači sejem" na prvo oktobrsko nedeljo po deseti maši. Članice Društva sv. Eme se bodo izkazale: veselja bo za staro in mlado, pa seveda tudi domačih dobrot. — Zdaj se žene pripravljajo na DUHOVNO OBNOVO, ki so jo organizirale v Slomškovem domu za 25. in 26. oktober. Še je prilika za prijavo. To duhovno srečanje bo vodil p. Lovrenc.

● Krste morem omeniti ta mesec tri: Dne 7. septembra so iz Templestowe prinesli **Jano**, hčerko Alojza **Brgoča** in Ane r. Smrdelj. — Na nedeljo 14. septembra je svoje prve krstne obrede v Avstraliji opravil p. Lovrenc: **Robert Toni** je ime prvorojencu Joakima **Jakuša** in Slavke r. Kranjc, West Preston. — Dne 27. septembra pa je krsna voda obllila **Stevana Rudija**; Rudi **Petelinček** in Jelka r. Višnar sta srečna starša. Družina živi v Dandenongu.

Naše čestitke vsem družinam!

● V septembrski številki je za poroke zmanjkalo prostora, zato je zdaj najprej avgust na vrsti: Dne 9. avgusta sta si pred oltarjem obljubila zvestobo **Aldo Karlovič** (rojen Smokvice, krščen v Movražu) in **Nevija Zlatič** (rojena Sergaši, krščena Šmarje pri Kopru). — Zaključila pa je mesec poroka **Alojza Habjana** z **Ireno Lilijano Šabec** na soboto 30. avgusta. Ženin je doma iz

Trbovelj, nevesta pa je bila rojena in krščena v Buenos Airesu, Argentina. — Tudi 6. september beleži "argentinsko nevesto": **Marjetko Škofic** je pred oltarjem pričakal **Christopher Damien McKean**. Ženin je rojen v Melbournu (krščen v East Brunswicku), nevesta pa je bila rojena in krščena v Buenos Airesu. Moram dodati, da obe "Argentinki" odlično obvladata slovenski jezik. Marjetko smo že večkrat videli tudi na našem odru. — Dne 27. septembra sta se poročila v slovenski cerkvi **Peter Zorzut** in **Domenica Dinoto**. Nevesta je bila rojena v Italiji (Palmi), ženin pa je bil rojen in krščen v Vedrijanu. Peter je pri zidavi naše cerkve in dvorane večkrat pomagal; upam, da ga bomo kot dobrega tesarja še lahko poklicali na pomoč, če bo treba.

Naše čestitke vsem štirim parom! Obilo sreče novim družinam!

● Oktober je mesec rožnega venca. Po vsaki nedeljski maši bomo zmolili desetko, ostalo desetke pa naj bi zmolile družine skupno doma. Namen je seveda, da bi družine obnovile družinsko molitev. Toliko naših družin se razkraja prav zato, ker so v novih razmerah pozabile na skupno molitev. Ameriški apostol družinske molitve, Father Peyton, ne trdi zastonj: **Družina, ki skupaj moli, tudi skupaj ostane!**

Večerno mašo bomo imeli na soboto 1. novembra (Vsi sveti) in na prvi petek (7. novembra).

● Izlet gojencev Slomškove šole in seveda staršev bomo priredili na zadnjo nedeljo v novembru (peta nedelja, 30. nov.). Podrobnosti bodo objavljene v prihodnji številki. — Tudi o taborjenju, za katerega je že precej spraševanja, bo več prihodnjič. Seveda bomo taborili tudi te počitnice: prvi teden v januarju računamo za dekleta, drugi teden za fante, tretjega pa smo si izpislili za mlajše obeh spolov skupaj.

Ne pozabite naš **KONCERT MLADIH MUZIKANTOV IN PEVCEV** dne 13. DECEMBRA ZVEČER! Doslej so se prijavile skupine **DRAVA** (Melbourne), **VELENJE** (Melbourne), **ŠKRANJČKI** (Geelong), **MAVRICA** (Sydney) in **SVETLA ZVEZDA** (Sydney) ter nekaj pevcev za vmesne točke. Še je čas za prijave. Pogoje si oglejte v septembrski številki **MISLI**.

Veseli nas, da je za **KONCERT** toliko zanimanja. Vse kaže, da bo lepo uspela prireditev. Uspeh bo tudi v tem, da se naša mladina med seboj spozna in zbliža.

MELBOURNSKI SLOVENC I !

V slučaju prometne nesreče se posvetujte z
LAWSON MOTOR BODY REPAIRS
za kvalitetna popravila Vašega avtomobila.

Delamo tudi za R.A.C.V in druge zavarovalnice.

Vprašajte za rojaka Darka Butinar ali Maria Deltoso!

15 Lawson Crescent, Thomastown, Vic. 3074 — Tel.: 460 4102

Izpod Triglava

POSEBNO RAZSTAVO so imeli odprto v septembru v beli Ljubljani. Kakega priznanega razstavnega prostora si seveda ni zaslužila, ker jo je pač organizirala slovenska Cerkev. V ljubljanskem stolnem župnišču so jo priredili in mnogo obiskovalcev je imela. Svoje ročne izdelke so razstavljali invalidi: ženski in moški ter celo otroci iz vseh koncev Slovenije. Sodelovalo je 93 invalidov, mnogi s skoraj hromimi rokami ali s slepoto v očeh, in prav to je dalo razstavljenim predmetom neizmerno vrednost. Zato je bila vodilna misel te edinstvene razstave: Kaj vse zmore človeški duh, čeprav vkljenjen v slabotno telo!

Porečilo dostavlja: Če bi imeli vsi ljudje toliko volje do dela in življenja in toliko energije, bi se prav kmalu povečalo število genijev in svetnikov. — Zdravi res ne znamo ceniti daru, ki ga posedujemo.

TRIBUNA, rdeče glasilo za Šiško in okolico, objavlja grmenje Zlatka Šetinca nad "novoklerikalnimi pojavi" na tem teritoriju. Kaj vse spravi mož v en govor! Najprej si privoščijo tiste med svojimi, ki tem pojavom ne pripisujejo prave važnosti. Potem nabrusi svojo helebarbo proti nam emigrantom, s katerimi ima slovenski kler še vedno zveze. Potem natančno našteva vse, kar dandanes slovenski duhovnik stori v korist vernikov na verskem, socialnem, kulturnem in vzgojnem polju ter vse skupaj zmeče v eno vrečo z napisom: klerikalizem. Ne pozabi cerkvenih nabirk za novo cerkev v Kosezah in se jezi, da so darove zbiral celo katoličani po celem svetu. Poziva davkarijo,

kaj vendar dela, da ne obdavči ljudi, ki imajo toliko dohodkov, da lahko pomagajo zidati tako nepotrebne stvari, kot je cerkev, ne dajo pa ničesar za gasilske in druge ustanove... Obljublja slovesno, da v Šiški ne bodo odprli niti enega vrteca več s črno oblečenimi vzgojiteljicami. Obregne se ob škofa in ob tiste, ki so krivi, da so mu poklonili v pozdrav šopek: pograja prosvetne delavce v Št. Vidu, ker je na tamošnji gimnaziji še mnogo motne vode... In še in še! Res dovolj tvarine, da se tovariši krajevne skupnosti prebude iz spanja ter nadaljujejo boj brez počitka. Zaključni z besedami: Popuščanja zato ne more in ne sme biti!

Grom za gromom, strela za strelo. In vendar prihajajo naši s počitnic v domovini, pa vedo povedati le to, da "so videli polne cerkve". O vseh oblikah boja, ki jih ukazuje samo tale šetinčev govor na pretek, ne vedo ničesar, kakor tudi ne o tistem trpljenju slovenske Cerkve, omejene v delovanju na sto načinov...

DVA SLOVENSKA UMETNIKA je isti dan zakril grob: **Ivana Pengova** je 12. septembra na ljubljanskih Žalah pokopal škof Lenič, **Toneta Kralja** pa v Kostanjevici na Krki nekdanji kostanjeviški župnik Anton Vindišar. — Prvi je bil priznani arhitekt inženir, ki je dal zunanjo lepoto mnogim verskim publikacijam, v pokoncilskem času pa olepšal mnogo slovenskih cerkva z lepo preureditvijo prezbiterijev, krstilnic in razne liturgične opreme. Z mojstrom Plečnikom je delal pred vojno med drugim tudi načrte za ljubljanski stadion, ki je bil res ponos katoliškim organizacijam. — Drugi pa je bil univerzalen ustvarjalec v slikarstvu na platno in steno, v grafiki, kiparstvu in lesorezu, v knjižni opremi in ilustraciji. Zlasti na Primorskem si je postavil trajen spomenik, saj je poslikal nad štirideset slovenskih cerkva.

Z RAKETAMI NAD TOČO se je spravljal Kmetijski zavod v Mariboru v letošnjem poletju. V občinah Maribor, Sv. Lenart, Ljutomer, Ormož, Slovenska Bistrica, Ptuj in Gornja Radgona so postavili 104 strelna mesta s tisoč raketami. Rakete vsebujejo srebrov jodid, ob razstrelitvi razženejo nevarne oblake in

Nameravate potovati skozi Italijo in obiskati RIM?

V RIMU sta Vam po zmernih cenah na razpolago dva slovenska hotela:

Hotel BLED IN **Hotel DANIELA**

Via S. Croce in Gerusalemme, 40
00184 — ROMA (Tel. 777102 in 7579941)

Via L. Luzzatti, 31
00185 — ROMA (Tel. 750587 in 771051)

Lastnik: Vinko Levstik

Zmogljivost: 85 sob, 150 ležišč. Vse sobe imajo lastno kopalnico, telefon in ostale moderne udobnosti. Postreženi boste v novi slovenski restavraciji. Osebe je pretežno slovensko. Počutili se boste res domače.

DOBRODOŠLI!

povzročijo normalne padavine. Tako pravi poročilo. Obenem pa beremo tudi poročila o škodi, ki jo je tudi letos po Sloveniji povzročilo neurje. Katero od poročil bo torej držalo? Ali ni dovolj raket, ali se oblaki izogone strelin mestom, ali pa ni človeka, ki bi pred neurjem rakete sprožil... Res nas bi zanimalo, če bi nam mogel kdo, ki je bil doma na obisku, kaj več povedati o teh raketah. Vsekakor bi slovenskemu kmetu iz sreča privoščili, da bi bil rešen toče — in vseh drugih črnih oblakov, ki uničujejo slovenske kmetije.

NOV ZAKON o visokem šolstvu je sprejela slovenska skupščina. Po njem je določeno, da se visoke šole združujejo v univerzo. S tem je dobil visokošolski center Maribor naslov univerze. Slovenija pa se čdslej ponaša z dvema univerzama: ljubljansko in mariborsko. Štajerci so na ta svoj uspeh gotovo upravičeno ponosni.

STANJEL NA KRASU velja za kulturno-zgodovinski spomenik prve stopnje. Med drugo svetovno vojno je bilo naselje domala uničeno. Že nekaj let teko obnovitvena dela najznačilnejših stavb (cerkev, grad, trg s stopnicami in vodnjakom, nekaj hiš in mestno obzidje), ki sicer počasi napredujejo, pa bodo enkrat menda le srečno končana. Štanjel je izrazito slovensko kraško naselje in bi bilo res škoda, da bi ostalo v razvalinah.

900-LETNICO je praznovala letos vas Šalek pri Velenju. Praznovali so jo z velikim gasilskim tekmovanjem, katerega se je udeležilo 62 skupin iz vse Slovenije. Verjetno tudi gasilske veselice ni manjkalo — vsaj žejo so gasili, če že ognja na srečo ni bilo. Če je vas v 900 letih kdaj pogorela, nam ni znano — vsekakor še stoji in življenje v njej še teče. Mnogo drugih vasi ni tako srečnih.

ZARAVNE kažejo vse drugačno sliko kot Šalek. Zaselek leži na vzhodni strani, nad Podsredsko kotlino na Kazjanskem. Gotovo ima tudi svojo zgodovino, četudi ne tako starodavno — življenja pa še komaj kaj. V štirinajstih domačijah živijo samo ostareli ljudje. Šest zakoncev sploh nima naslednikov, dvema so se rodili invalidi in pohabljeni otroci, ostalim pa so se sinovi in hčere raztepli po svetu. Samo ena domačija se lahko ponaša s tridesetletnim gospodarjem, ki pa še čaka nevesto...

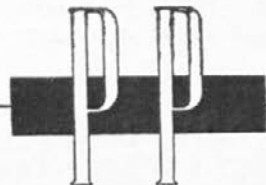
V **NEDELJSKEM DNEVNIKU** (28. septembra) nas Tone Poljšak, podpredsednik komisije republike Slovenije za vprašanja verskih skupnosti, seznanja z osnutkom novega zakona o pravnem položaju verskih skupnosti. Novi zakon jasno določa, da verska skupnost ne more opravljati nikake dejavnosti, ki je "splošnega ali posebnega družbenega pomena" — vse to je ožigosano zanj kot "politična propaganda". Zakon postavlja mejo "takoimenovanemu prodoru verske skupnosti na razna področja družbenega dogajanja in

vpliva, ki se mu del cerkva in cerkvenih krogov pri nas še ni ali pa ni povsem odrekel". Kot področja družbenega dogajanja pa našteva primere: šolstvo ter izobraževanje na delovnem mestu, kulturno dejavnost, zdravstveno in socialno ter otroško varstvo, športno in rekreacijsko dejavnost, komunalne usluge, določene gospodarske in druge dejavnosti. Skratka: v vsem javnem življenju naroda nobena verska skupnost ne more organizirano delovati. Posebej je v članku omenjena "karitativna ali dobrodela dejavnost" in ob tem dodano: "Tudi za to dejavnost velja, da verske skupnosti zanj ne morejo ustanovljati posebnih organizmov, služb in podobno." Meja dopustnega je doma po novem zakonu zares "široka". Zato še bolj ironično zveni debeli naslov članka v Nedeljskem dnevniku, ki novi zakon razčlenjuje: Nihče ne prepoveduje verovanja! Ko postavijo z zakonom verovanju in verskemu delovanju sto zaprek, ga res ni treba z zakonom še prepovedovati Verska svoboda po vseh človeških pravicah pa to še dolgo ni.

HUBERT BERGANT, priznani orgelski mojster, je v petnajstih koncertnih večerih v ljubljanski cerkvi sv. Petra predstavil ljubiteljem glasbe celotno delo Johanna Sebastiana Bacha. Njegovi orgelski koncerti — zadnji je bil 17. avgusta — so bili del 23. mednarodnih poletnih prireditev.

ZDRAVNIKOV ima Slovenija po lanski statistiki 2645 in od teh kar 1237 specialistov, 605 pa jih je bilo na specializaciji. Od lanskih 105 diplomantov medicinske fakultete se jih je 88 odločilo za specializacijo. Vse to dokazuje, kako nizka je cena poklica zdravnika splošne prakse.

Zanimiva je ugotovitev sestanka tajnikov "osnovnih organizacij" Zveze komunistov, da partija na medicinski fakulteti praktično ne obstaja in da med mladimi zdravniki zadnjih let domala ni nobenega zanimanja za včlanjenje v partijo.

TISKARNA

POLYPRINT

PTY. LTD.

7a RAILWAY PLACE, RICHMOND, VIC. 3121

TEL. 42-7417

se priporoča melbournskim Slovincem in slovenskim podjetjem za razna večja ali manjša tiskarska dela

Tempeljski prostori so bili znotraj obloženi s cedrovino in njegovi okraski so bili bogato pozlačeni. Okoli templja so bili razni prizidki s stanovanji za duhovnike, stala je tu tudi Salomonova palača.

Salomonov tempelj je bil uničen leta 587 pred Kristusom, ko so bili Judje odpeljani v babilonsko sužnost. Znova so ga pozidali leta 516 pred Kr. po vrnitvi, prvotne veličine pa seveda ni več dosegal. V drugem stoletju pred Kristusom ga je ponovno izropal in oskrnil Antioh Epifan, a so ga Makabejci zopet uredili. Končno je sklenil pozidati tempelj prvotne veličine Herod Veliki, da bi s tem pridobil ljudstvo in zakril svoje zločine. Delo je pričel leta 20 pr. Kr., ga na grobo končal v osmih letih, razna olepševalna in manj važna dela pa so tekla dalje še v Kristusovem času. Dodatne potrebne stavbe je končal šele Herod Antipa II. leta 64, komaj šest let pred izpolnitvijo Kristusove napovedi, da od Jeruzalema in tudi njegovega templja ne bo ostal kamen na kamnu: leta 70 je veličastni tempelj postal žalostna razvalina . . .

Ves tempeljski prostor je zavzemal eno tretjino starega Jeruzalema, kar zgovorno razodeva, kaj je Judom kot narodno in versko središče pomenil. In zakaj so izbrali prav ta kraj zanj, tudi ni težko uganiti. Raztezal se je po višini Morija, kamor je po poročilu stare zaveze preizkušani Abraham odpeljal svojega sina Izaka, da bi ga žrtvoval Jahveju. V Salomonovem templju je stal daritveni oltar na isti skali kot takrat Abrahamov. O tej "sveti skali" boste brali več kasneje, saj je od vsega prvotnega templja le ta

Tempeljski prostor z Omarjevo mošejo

ostala tam do današnjega dne.

Vse želje Judov, da bi tempelj vsaj delno obnovili, so se sproti izjalovile. Najbližje uresničenju je prišel poskus v letu 132, pa ga je že tri leta kasneje uničil cesar Hadrijan. Na kraju je dal pozidati tempelj rimskemu bogu Jupitru. Pred njim je postavil kip lastne podobe na konju, kateremu se je kasneje pridružil še kip njegovega naslednika Antonina Pija. Jupitrov tempelj je sicer padel z zmago krščanstva, toda tudi Julijan Odpadnik (361—362), ki je hotel obnoviti svetišče izraelskemu Bogu, ni imel sreče. Kristjani so odslej ta del jeruzalemskega mesta imeli za preklet kraj.

Tako je ostalo do prihoda Arabcev leta 638. Ti so se kot muslimani začeli močno zanimati za kraj, ki je dobil mesto tudi v njihovem verovanju: goro Morijo naj bi posvetil s svojo prisotnostjo sam Mohamed. Mohamed naj bi prijezdil iz Meke v Jeruzalem na ta kraj v spremstvu nadangela Gabrijela. Njegov konj je imel krila, žensko glavo in pavji rep. Prav z Abrahamove skale naj bi se dvignil v sedma nebesa . . . Tako muslimansko izročilo. Zato so nad morijsko "sveto skalo" začeli zidati veličastno mošejo (leta 691), ki naj bi Jeruzalem napravila za novo islamsko središče ter zasenčila Meko. Res je kraj postal za muslimane poleg Meke in Medine tretje najsvetejše mesto na svetu.

Gradbenega materiala za mošejo je bilo dovolj iz porušenega templja ter porušenih krščanskih svetišč. Zidali so jo bizantinski rokodelci. Danes se imenuje Omarjeva mošeja, četudi jo ni zidal Omar, ampak Abd el Melek Ibn Merwan.

Le za kratko dobo v zgodovini se je križarjem leta 1099 posrečilo spremeniti mošejo v krščansko svetišče in na kupolo namestiti pozlačen križ. Ko je leta 1187 Saladin zavzel Jeruzalem, je seveda padel tudi ta križ in na njegovo mesto se je vrnil polmesec. Mošeja je bila obnovljena v letih 1194, 1327, v prvi polovici 16. stoletja, končno pa 1940—41. Je čudovito gradbeno delo. Zidana je v osmerokotu, njena kupola je po-

V času obiskanja . . .

"Ampak blizu NOVE ZAVEZE bo treba le ostati, ali pa nismo več kristjani. . ." Zadnji stavek p. Bernarda bralcem MISLI.

krita z zlatimi ploščami, ki v soncu kar žare. Notranjost diha umerjena skladnost orientalske arhitekture, skrivnostna temačnost te obda z občutki, da si na svetem kraju. Stene so obdane z marmorjem, nad njim pa s keramičnimi ploščami umetniške izdelave. Tla pokrivajo preproge, saj se je treba pred vstopom v mošejo sezuti. Dalgo stoletij ni smel vanjo vstopiti noben kristjan in noben Jud, danes pa je seveda odprta turistom vsega sveta. Razumljivo, da si jo ogleda tudi vsak kriščanski romar, ki obiskuje kraje Gospodovega obiskanja.

Pod mogočno kupolo sredi Omarjeve mošeje se dviga nekako od enega do dveh metrov iz tal živa skala, obdana z bogato umetniško ogrado. To je že prej imenovana "sveta skala", ki jo je za Jude in nas kristjane posvetil s svojo daritvijo Abraham, za muslimane pa po njihovi tradiciji Mohamed. Pod skalo je votlina, ki si jo obiskovalci lahko ogledajo. Sem naj bi se k molitvi umaknili v svojem času Abraham, David, Salomon in prerok Elija, pa seveda tudi Mohamed.

Poleg Omarjeve mošeje je na tempeljskem prostoru še več manjših turških molilnic. Najznamenitejša med njimi je mošeja El Aqsa s srebrno kupolo, ki pa je dosti revnejša od Omarjeve. Ima sedem kolon stebrov in sedem vhodov. Grajena je v stilu rimske bazilike, ki pa je šla seveda v teku stoletij skozi mnoge prezidave. Po gradnji nekateri sklepajo njen krščanski izvor in nekateri viri tudi govore o Marijini cerkvi na tem kraju. Muslimanski viri pa jo imenujejo "Salomonova šola", češ da je na tem kraju Salomon razdal ljudstvu svoje modre razsodbe. Dočim Omarjeva mošeja danes služi več ali manj kot muzej, uporabljajo muslimani mošejo El-Aqsa za opravljanje svojih molitev. Vedno jih je precej, ki se v njej klanjajo, prepevajo iz korana, ali pa sede prekrizanih nog v globokem mističnem zamaknjenju. Tako so zavzeti s svojo po-

božnost, da se za mimoidoče obiskovalce sploh ne zmenijo: kot da bi bili v vsem prostoru sami in brez sleherne motnje. Ob vodnjaku pred mošejo si pred vstopom k molitvi perejo glavo, noge in usta — tudi to opravljajo brez bojazni pred radovednimi krščanskimi ali judovskimi obiskovalci kraja. V tem so v najlepši zgled nam kristjanom, ki v nekem napačnem sramu tako hitro radi skrijemo svoje prepričanje.

Mošejo El-Aqsa še vedno popravljajo. Leta 1969 je namreč v njej nastal požar, ki ga je zaneil nek neuravnovešen Avstrelec. Mnogo stolinah umetnin in dragocenih tapet je bilo tedaj uničenih in so nenadomestljive.

Muzej ob mošeji hrani zanimive ostanke Herodovega templja. Deske iz cedrovine so še kar dobro ohranjene. Lepo so vidni tudi okraski: angeli, palme, cvetne kite . . .

Odšel je k Bogu

G. ADOLF VADNJAL iz St. Albansa je dne 16. septembra 1975 podlegel dolgotrajni bolezni. Izdihnil je v bolnišnici v Footscrayu, kamor je bil prepeljan nekaj dni prej zaradi nujne zdravniške nege. Pokopan je na slovenskem delu keilorskega pokopališča. Tu počiva s številnimi rojaki v miru, čeprav je nekako vedno upal, da bi bil pokopan v domovini v drugačnih razmerah. Pomenljive verske obrede je opravil p. Bazilij ob asistenci novодоšlega p. Lovrenca. Težko preizkušeni soprog in ostalim članom družine ter sorodnikom iskreno sožalje!

Pokojnikova življenjska pot v mnogem zreli težave in preizkušnje ostalih slovenskih povojnih izseljencev.

Rojen je bil leta 1900 v Zagorju na Krasu, kjer je obiskoval osnovno šolo. Klasično gimnazijo je dovršil kot gojenec Škofovih zavodov v Šentvidu nad Ljubljano. Ko je po prvi svetovni vojni bilo ozemlje Primorja in Goriške z delom Notranjske priključeno Italiji, tudi mlademu Adolfu ni bilo več obstanka v ožji domovini. Novi oblastniki, zlasti pa fašisti, so pričeli preganjati narodnozavedne slovenske družine in ena od teh je bila tudi Vadnjalova. Študent je prebežal mejo in se nastanil v Ljubljani. Na ljubljanski univerzi je dovršil pravne študije in se nato posvetil upravno-politični službi.

Služboval je v Kamniku na Gorenjskem, potem pa kot sreski načelnik v Novem mestu. Poročil se je leta 1930 v Ljubljani; za življenjsko družico si je izbral svojo primorsko rojakinjo Milo Franetič iz Senožeč.

V drugi svetovni vojni, ki je tako razcepila in uničevala slovenski živelj, je bil pokojni Adolf znova postavljen v preizkušnjo. Italijanski okupator mu je odvzel službeno mesto ter razbil družino, saj so soprogo Milo odpeljali kot politično jetnico v Italijo. Ker je kot velik narodnjak in versko prežet med okupacijo videl zlo komunizma in aktivno sodeloval proti lažnim silam, je moral — kot toliko istomislečnih zavednih Slovencev — ob koncu vojne z družino zapustiti domovino.

Po nekaj letih bivanja v Trstu je leta 1949 Vadnjalova družina emigrirala v Avstralijo. Naselila se je v St. Albansu, takrat komaj rojenem okraju velikega Melbourn. Dokler ni uveljavil svoje visoke izobrazbe, je moral g. Vadnjal z ročnim delom služiti kruh sebi in svoji družini. Z ženo sta vzgojila tri slovensko-zavedne otroke in jim kljub težavam tujine omogočila univerzitetni študij.

Pokojnik je bil sprva zelo aktiven ter kot tak tudi izvoljen za prvega predsednika Pripravljalnega odbora za ustanovitev Slovenskega društva Melbourne, ki se je takrat zares rodilo in še danes deluje. Sam pa se je kasneje odtegnil klubskim dejavnostim in se omejil na bližnjo prijateljsko sosesko.

Po značaju je bil g. Vadnjal premočrten in načelen. Ni lahko popustil na zunan, a imel je v sebi dobro mero osebnega razumevanja in je znal biti prizanesljiv. V pogledu društvenega udejstvovanja je vedno poudarjal potrebo, da slovenske narodne emigracije ne morejo predstavljati taki posamezniki, katerih osebno moralno življenje ni vzorno. Slovenstvo zgolj na jeziku ne velja, ampak se izkaže v delu, pogojenem s krščansko tradicijo. V tem je videl poroštvo narodnega obstoja in njegove resnične trajne sadove tudi v izseljenstvu.

TIK PRED IZIDOM oktobrskih MISLI je prišla uredništvu v roke prva številka SLOVENSKEGA OBZORNKA V AVSTRALIJI. S podnaslovom "Revija svobodnih Slovencev" je izšel v Sydneyu, izdaja pa ga Agencija za svobodno Slovenijo pod uredništvom Ljenka Urbančiča. Tajnik agencije je Jože Košorok.

Revija ima s platnicami vred dvajset strani nekoliko večjega formata od naših MISLI, je prikupne zunanosti in močne vsebine. V uvodniku predstavlja bralcu svojo pot: izpolniti hoče politično vrzel med nami. Izhajala bo priložnostno z nalogo: od časa do

časa oceniti položaj in temu primerno prilagoditi način borbe za slovensko svobodo. OBZORNIK priznava zdovski Narodni odbor za Slovenijo ter podpira slovenski Narodni svet za Avstralijo. Cena prve številke (in verjetno tudi naslednjih) je 50 centov, naroča pa se na naslovu: AGENCY FOR FREE SLOVENIA, P.O. Box 352, ASHFIELD, N.S.W., 2131.

Želimo in upamo, da OBZORNIK ne bo le enodnevnik. Prepotrebni smo zavesti, da je narodova resnična svoboda vredna naših žrtev.

ADELAIDSKI ODMEVI

Fr. Philip I. Feryan O.F.M.

Holy Family Slovene Mission
47 Young Ave., West Hindmarsh, S.A. 5007
Telefon: 46-5733.

SVETA
DRUŽINA
na steni
adelaidske
kapelice

Kar urednik piše, da smo MISLI "pustili na cedilu", ne more biti res, saj so Odmevi v septembrski številki napolnili kar celo stran. Drži pa, da bodo Odmevi ostali samo odmevi, dokler se bom sam trudil za novice in moral prositi, da mi kdo kaj pove. Naš misijon ima telefonsko številko — pa tudi dosti naših ljudi po Adelaidi, Whyalli ali Berriju ima telefon. Poslužite se ga, če je kaj novega poročati!

Danes lahko omenim lepo uspelo proslavo "Očetovskega dne", ki sta ga priredili v okviru Slovenskega kluba požrtvovalni gospa Francka Gabršek s svojo imenitno folklorno skupino ter gospa Davorina Gustinčič, ki skrbi vsako nedeljo popoldne za slovenski pouk. Seveda smo malo tudi drugi pomagali, zlasti gospa Dodič. Otroci veliko zmorejo pod skrbnim in potrpežljivim vodstvom, pa tudi radi pokažejo, kaj so se naučili. Prav je, da mislimo na take in podobne kulturne nastope, da se naučimo slovenske besede in slovenske pesmi. Udeležba prireditve za naše očete je pokazala, da starši radi pridejo v Dom, ko je kaj takega na sporedu, kar dviga duha in srce k višjim in ne samo materialnim stvarim.

*

Dne 29. avgusta sta nas pa gospa Gabršekova in naša tekmovalka za "Miss Australia Quest" Laura Premrl presenetili z "Modnim nastopom". Seveda ni šlo samo za sodobne obleke, ampak tudi slovenske narodne noše z vseh krajev naše domovine, tudi za-

mejske. Nastop je bil v poživitev "Questa" in v prid spastičnim otrokom. Kar lepo je uspel.

*

Prav je omeniti šestdesetletnico, ki jo je v krogu svojih otrok in vnukov ter seveda številnih prijateljev praznovala "Adelaidiska mama" — gospa Ivanka Ivančič. Dne 8. septembra 1915 se je rodila v Zajelšu blizu Ilirske Bistrice in prišla v Avstralijo za svojim sinom Tonetom. Njeni štirje otroci tukaj — Tone, Marija, Lojze in Ivanka — so že poročeni in zdaj jo že enajst vnukov kliče za "nono". Kljub zasluženemu "pokoj" se še pridno udejstvuje v družinskem in prijateljskem krogu ter doslej še nobene pomoči skupnosti ni odklonila. Mami želimo — če morda ne še enkrat toliko, pa vsaj še 40 let! Bog naj jo ohrani med nami!

*

Kaj pa je novega pri Sv. Družini? Moram reči, da se v krogu Adelaidčanov dobro počutim. Apetita pa že prej nisem imel in se kuharica gospa Golobova zastonj jezi name. Pravi, da bodo ljudje mislili, da me strada, ko izgledam kot "opražen ocvirk". . . Adelaidčani so se menda tudi že navadili na moje muhe — pa jim moram povedati, da vseh še nisem stresel.

S Kovačičevim Ivanom sva napravila v steno luknjo za vrata v spalnico, pa tudi v vratih so luknje. Ivan pravi, da so dovolj velike za vse adelaidske grehe. Tudi jaz mislim tako. Vrata bodo obenem namreč služila za spovednico. Omaro nad vrati je napravil Kreševičev Danilo iz mehkega lesa in tudi Dodičev Danilo, ki jo je pomagal poriniti pod strop, lahko pove, da ni težka: nikomur se ni treba bati, da mu bo zgrmela na glavo. Spovedovanje bo seveda vedno, kadar koli vas milost božja k temu naklanja; in običajno pred mašo, ki je sedaj v kapelici vsako nedeljo ob desetih.

Na praznik Vseh svetnikov (sobota 1. nov.) bomo imeli službo božjo ob devetih zjutraj in ob sedmih zvečer. Vernih duš dan pride letos na nedeljo: sveta maša bo izjemoma ob devetih, potem pa bomo, kot je bila že vpeljana navada, obiskali naše rajne na pokopališču.

*

Na četrtek pred prvim petkom v novembru zvečer ob sedmih bo naše drugo srečanje, h kateremu so povabljeni žene, pa tudi možje, če se želijo pridružiti. Sveti maši v čast Srcu Jezusovemu in blagoslovu z Najsvetejšim bo sledilo skioptično predavanje: "V bunkerju lakote — bl. Maksimilijan Kolbe". Po predava-

TEL. 47-2363

TEL. 47-2363

STANISLAV FRANK

74 Rosewater Terrace, OTTOWAY, S.A., 5013

LICENSED LAND AGENT:

Posreduje pri nakupu in prodaji zemljišč in hiš.

DARILNE POŠILJKE v Jugoslavijo posreduje redno in po zmerni ceni.

SERVICE ZA LISTINE: napravi vam razne dokumente, pooblastila, testamente itd.

ROJAKI! S polnim zaupanjem se obračajte na nas v teh zadevah!

TEL. 47-2363

TEL. 47-2363

nju pa še kaj za pod zob, če bodo naše dobre žene kaj pripravile.

*

Imamo še kaj v načrtu? Verjetno bomo podrli še kako steno v našem verskem centru, a gledali bomo, da se Sv. Družina ne bo podrla. Nameravam pa postaviti lurško votlino v levem kotu naše parcele in v ta namen že zbiramo darove. V poletnem času bi bilo prav prijetno imeti službo božjo na prostem, obenem pa bi bila votlina spomenik naše ljubezni do Matere božje. Kdor želi prinesiti kak kamen v ta namen, ga bomo s hvaležnostjo sprejeli; delavcev in darovalcev pa se bomo spomnili posebej s prvo službo božjo, ki bo darovana na oltarju votline.

*

ADELAIDSKI OČETOVSKI DAN

...smo praznovali skromno toda prisrčno. Kar neverjetno se mi zdi, v kako velikem številu so naši očetje z družinami napolnili slovensko dvorano. Nič čudnega, da je mladina z velikim navdušenjem izvajala svoj spored.

Ob tej priliki sta nastopajoči skupini dobili tudi svoja imena: prva je "MLADI ODER", folklorna skupina pa nosi ime "DEKLIŠKI CVET". Naš Slovenski klub je na obe lahko upravičeno ponosen.

Mladina je začela svoj spored s prihodom v dvorano med prijetno melodijo Triglavske koračnice in petjem "Po jezeru bliz Triglava". Sledil je venčerk točk deklamacij in recitacij, petja in melodij. Težko bi proslavljali očetovski dan brez priljubljenih: "Moj očka ima konjička dva..." Stara pesem "Stoji učilna zidana" je očete spomnila na mlada leta, ko so bili še šolski paglavci; pesem "Očku na grob" pa je nam vsem obudila spomin na očete, ki jih že krije zemlja. Prisrčno so nastopili naši priljubljeni najmlajši ter pokazali očkom, kaj so se v slovenski šoli naučili. Ni mi v kratkem poročilu mogoče omenjati

Berri.— Začeli smo s slovensko šolo pred mašo in reči moram, da je bil drugi odziv zelo dober. Kar dvajset otrok se je zbralo k pouku, kjer združujem slovenščino in verouk. Zadnjič smo se mimogrede pripravili in kar med službo božjo pozdravili očete za njihov dan. Prešernova Tanja je lepo povedala, ko je želela očetom naslednje:

Očka nam dobri ostani vse dni,
da bi ob tebi vsi srečni bili;
Bog naj ti zvesto srce razsvetli,
kadar se tvoje veselje stemni! . . .

Naslednji obisk Berrija napovedujem za nedeljo 2. novembra, dan vernih duš. Maša bo ob pol šestih zvečer, eno uro prej pa se bomo zbrali k slovenskemu pouku v učilnici farne šole.

*

Whyalla. — Moj obisk bo tokrat dne 10. novembra. Tudi tu bomo začeli s šolo eno uro pred mašo. Pripeljite otroke ob šestih zvečer k cerkvi, kjer imamo običajno slovensko mašo: obljubljena nam je učilnica. Maša (pred njo spovedovanje) bo ob sedmih zvečer.

*

Pa še drugič kaj več! Spomnimo se v molitvi naših pokojnih. Pa tudi vseh, ki so zapuščeni. In seveda naših bolnikov, zlasti gospe Marte Jakša in Alojza Milošiča. Naj tu na prošnjo objavim zahvalo gospe Milošič vsem, ki so družini ob priliki smrtne nesreče sinka Davida in ves ta čas zdravljenja moža Alojza stali ob strani. Zlasti izreka zahvalo Alenki in Štefanu Ivančič ter sestri Roziki za vso pomoč.

*

Še STOP PRESS: "Kolesa" sem dobil — hvala dobrotnikom! — Pa o tem prihodnjič!

vseh točk posebej in vseh imem nastopajočih. Preveč jih je in zlahka bi katero ime po nesreči izpustila. Reči morem le, da so bili prav vsi fletni. Moram pa se opravičiti, da smo pri koračnici tako neusmiljeno pozabili na dveletno Ivančičevo Lilico. Pa je tako redno prihajala na vaje in se učila petja. Obljubimo ji, da bo prihodnjič prva na vrsti!

Zelo lepo se je izkazala folklorna skupina "Dekliški cvet" ter nam zaplesala nekaj narodnih plesov. Narodne noše v svoji živobarvnosti so proslavo zares poživile.

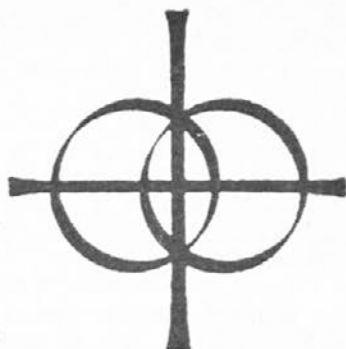
Nagrada naši mladini je bilo navdušeno ploskanje pridnih očetovskih rok. Pa tudi marsikatero rosno oko je zgovorno govorilo, kaj nam takle nastop pomeni.

Jaz pa se na tem mestu tisočkrat zahvalim našim pažrtvovalnim mamicam, ki so s svoje strani pomagale svojim in še drugim otrokom. Hvala tudi p. Filipu in ostalim pomočnikom!

Lep pozdrav zlasti vsemu mlademu rodu po širni Avstraliji!

DAVORINA GUSTINČIČ

VEČNA VEZ

(3)

Tudi Jane si želi na farmo. Sicer si Matt kar ne more predstavljati, kako bi tista šibka Jane mogla trdo delati. Roke ima kakor otrok in Mattu se zdi, da bi jo zlahka na svojih rokah nesel od St. Clairja do Madisona.

Toda želi si na farmo.

Vendar se Matt še ni mogel odločiti. Cincal je in cincal, dokler mu fondra ni pokazala celega obraza.

Stari John — pod drugim imenom ga Matt ni poznal — je v livarni gladil ostre robove ulitih stvari. Delo ni bilo videti težko, toda John je bil star. Bil je Poljak, brez žene in brez otrok. In držal se je dela kakor klop psa.

Matt ga je spoznal koj prve dni. Potegnil se je bil nekoč zanj pred bosom in Matt mu je bil hvaležen.

Med odmorom je prišel k njemu.

— Ti moviš po poljski?

Matt je odkimal.

— Slovenec sem, — je rekel.

Matt ga je razumel. Razumel tudi njegovo zgodbo. Dokler je bil mlad, je imel dobro delo. Ko se je pričel starati, ko so se pričele tresti roke, so ga začeli odrivati in zdaj pili take stvari. Kakor otroci. Toda kaj hočeš. Dokler je dovolj zdravja in moči, tedaj se lahko razgleduješ po delu. Ko si star, molči in naredi, kar moreš. Zbogom ti poreko tako in tako.

Neko soboto popoldne je bil John čudno tih. Ni se premaknil od dela, še k Mattu ni pogledal.

Potlej se je nenadoma naslonil, pila mu je zdrčala iz rok. Spočetka se ni nihče zmenil zanj. Potlej ga je poklical sosed pri delu.

John se ni oglasil.

Sosed ga je nalahno udaril v ramo. Nič. John se je samo še bolj naslonil na stran. Tedaj so pritekli drugi, nekdo mu je privzdignil glavo.

Iz nosnice mu je počasi mezela kri.

— Stroke, — je nekdo votlo rekel.

Matt ni razumel.

— Kap ga je, — mu je nekdo rekel po domače.

Tedaj je Matt vedel, da Johna ni več in da ne bo več brusi. Stisnilo ga je pri srcu.

Johna so odnesli.

Drugo jutro je prišel nov starec. S plašnimi očmi se je razgledal po delavcih in sedel tja, ker je še včeraj sedel John.

Matt je vedel, da se življenje tu nič ne ustavlja. John je od-

MOHORJEVKE

BODO KMALU MED NAMI!

Letos obsega knjižni dar DRUŽBE SV. MOHORJA V CELOVCU štiri knjige:

1. KOLEDAR ZA LETO 1976 z običajno pestro vsebino, ki zanima vsakega Slovenca tudi po svetu.

2. ZADNJI RABIN V LJUBLJANI se imenujejo letošnje večerice. Obsežni zgodovinski roman (ima 432 strani) je napisal LOJZE ILIJA in bo zares zanimivo branje. Z ozirom na zgodovinsko vsebino skoraj nima primere v slovenskem slovstvu.

3. PLANINSKE ZGODBE Z NAHUEL HUAPIJA je napisal VOJKO ARKO in se bero kot roman. Odkrivajo nam "argentinsko švico", kjer slovenski povojni priseljenci-planinci proslavljajo s svojimi zmagami slovensko ime.

4. DRUŽINSKO SVETO PISMO — DRUGI DEL je nadaljevanje lanske izdaje in je istega formata. Obsega evangelije po Luku in Janezu. Zelo dragocene so znanstveno temeljite in sodobne opombe prof. dr. Ivana Rupnika.

Cena celotnega knjižnega daru je letos za Avstralijo \$7.00. S to vsoto ste včlanjeni kot udje Družbe sv. Mohorja, za katere (za žive in mrtve) se redno berejo svete maše v kapeli Slomškovega doma v Celovcu. Knjige bodo — kot vsako leto

ZABAVNI ORKESTER

“ E N C I J A N ”

se priporoča

melbournskim Slovincem

za zabave, poroke

in ostale

vesele prilike!

Telefonirajte

na številko

396 1307

— na razpolago v naših verskih središčih: Sydneyu, Melbourneu in Adelaidi. Upam, da bodo dospele še pred božičem.

Na razpolago bomo imeli tudi nekaj izvodov knjig GORIŠKE MOHORJEVE DRUŽBE. Ta zbirka je dražja (\$12.00), ker ima Gorica manjši knjižni trg. Pa je morda GORIŠKA MOHORJEVA prav zato potrebna naše pomoči, da bo v razmerah obstala. Knjižni dar bo obsegal:

KOLEDAR 1976.

SVETOVNI POPOTNIK PRIPOVEDUJE — II. DEL (A. Kobal)

MOJA TOLMINSKA — zbirka črtic (Kragelj)

PRIMORSKI BIOGRAFSKI LEKSIKON — 2. snopič.

Tudi za te knjige upam, da jih bomo imeli pred božičem na razpolago.

DAROVI ZA BERNARDOV TISKOVNISKLAD: \$18.— Vinko Molan; \$8.— Ana Sertič, Anton Požar (NSW); \$7.89 Joseph Zelle; \$6.— Martin Berkopec, Ivan Cah, Marija Bosnič, Albin Smrdelj; \$5.— Ema Simčič; \$4.— Rudi Mežnar, Ivan Zelko; \$3.— Jožef Varglien, Ivan Božič, Kocjan Kobal; \$2.— Milan Prešeren, Karl Barber, Marija Radič, Viktor Gnezda, Franc Plohl, Ivan Kolačko, Anton Mršnik, Louis Širca, Irena Renko; \$1.— Viktor Čar, Jože Penca, Jože Gorup, Lojzka Jug, Ivan Močnik; \$0.20 Julijana Blažič.

P. STANKO PODERŽAJ, INDIJA: \$5.— Lojzka Vučko in družina.

šel, prišel je drug in tudi ta bo odšel. Morda ga bodo odnesli. Bog ve. Brez veka in žalosti gre vse svojo pot.

V grlu ga je nekaj stisnilo in ves dan se je mučil, da bi se raztresel. Pa se ni mogel.

V tem hipu mu je bila farma čisto blizu, že v srcu.

Pripovedoval je o Johnovi smrti Peskarju in Jane. Jane je imela solze v očeh, Peskar pa je pljunil skozi zobe:

— V rudniku je včasih po tri hkrati ubilo. Pa niso bili sami. Žene so imeli in otroke. In kar so družine dobile, je bilo proketo malo.

Potlej je sedel nazaj v naslonjač in ni več govoril.

Matt in Jane sta govorila v kuhinji. Počasi je Matt peljal misli proti farmi. Jane je molčala.

— Če bi šla ti, bi šel tudi jaz, — je butnilo iz Matta. — Samo bojim se zate, ker si tako šibka in drobna. Morda bi te delo strlo tam.

— Mene? — se je nasmehnila. — Zdi se mi, da bi se na farmi popravila.

Tako se je Matt Kovach odločil. Ni vedel, da je bilo v tej odločitvi tudi že slovo od doma.

Jane je zletela k očetju in mu povedala novico. Tedaj se je stari Peskar vzdignil in se privlekel v kuhinjo. Naravnost do Matta je prilezel, ga lopnil po rami in glasno dejal: Fant, zavoljo tolarjev, ki so prišli in odšli, se je veliko naših zgubilo. Toda med farmarji jih ni bilo veliko. Prav si naredil.

Matt se je nasmehnil in v srcu mu je bilo čudovito lahko.

* * *

Z vprašanjem farme se je sprožilo še drugo: poroka. Matt je vedel, da Jane ne more priti na farmo kar tako. Zdaj bodo eno. In čeprav na cerkev ni dal veliko, toliko je čutil, da mora iti vse pošteno pot.

Pričelo je zbadati v srcu tisto, kar je že nekam zaspalo. Sicer je hodil v cerkev, kar je spoznal Jane. Že zavoljo nje, ker se mu je smilila. Tako je bila vselej vesela, če ga je videla. Tudi je dal tiste beliče za cerkev. Pred znanci, če so udarili po veri, se je postavil za stare navade, kakor je on imenoval vse, kar je imelo pobožen nadih.

Toda v resnici je bil sam daleč od vsega. V srcu je bilo mrzlo, nauki starega župnika doma so šli v pozabo, nov svet ga je objel, mu spodnesel tla. Družčina, ki jo je srečal prve dni, ga je zajela in sam ni vedel, kdaj se je znašel na čudni poti.

Ko je garal kot živina, mu je Frank nekoč dejal: Zdaj vidiš, da je vse laž. Če bi bil kje Bog, bi se reveža usmilil. Tako pa vidiš. Bogatim leti denar v malho, revež naj pa za bogatega gara. Far pa z bogatimi drži, zato te pa v cerkvi pita s potrpljenjem, ker se boji, da bi se revež dvignil in bi še sam zgubil tolarje.

Spčetka je bilo v Mattu še nekaj lepega od doma, v njem je bila še velika vera preproste matere. Zdelo se mu je greh, kar Frank govori in mu je to rekel.

Frank je tolkel z rokami ob kolena:

— Da si še tako neumen, hudič! Časopise beri, boš pa videl, kaj je vera! Lari-fari. Seveda, doma so nas držali na vrvi. Todle je pa vse prosto in delaš kar hočeš.

In dvom je lezel in grizel čezdalje globlje. K maši ni šel. Na prvo nedeljo mu je bilo čudno tesno, na drugo mu je bilo laže, potlej se je navadil.

Zdaj so vprašanja vstala znova. Če so imeli Frank in drugi

prav, zakaj bi se ženin v cerkvi? Na sodnji napravijo isto. Matt jih veliko pozna, ki so se poročili na sodnji. Otroke imajo in radi se imajo.

Toda Jane! Jane je kakor njegova mati. Gotovo se ne bi hotela poročiti samo na sodnji. In kaj potem? Še nikoli nista govorila o tem, toda Matt ve, da bi vprašanja ne spraval iz sebe. Že ob njenih splašanih očeh bi se ustavil.

Misel se mu je zdela težka. Od nobene strani ni mogel do nje. Včasih se mu je zazdelo, da je neumen, ker se s to mislijo ukvarja. Kaj pa je, če se poroči v cerkvi? Poroči se in amen. Toda prijatelji in znanci! Pozna jih. Koliko bo zbadanja in norčevanja!

Ko je podpisal pogodbo, je vedel, da ni več veliko časa. Sam se je že preselil na farmo, da je nekaj stvari popravil in skrbel za živino.

Jane je prišla samo za kakšne ure, toliko, da mu je skuhala in opravila najbolj potrebno. Pospravila je bilo dovolj.

Tedaj je Matt v šali omenil poroko na sodišču. V srcu je mislil resno, toda govoril je s smehom.

Jane se je v sredi dela ustavila in plašno zastrmela vanj.

— Tudi v šali ne smeš tako govoriti, Matt, — je rekla.

Matt je vedel dovolj.

— Nisem mislil zares, — se je nasmehnil.

Poroka je bila tik pred adventom. Matt je nalašč pisal Franču in ga povabil. Ni verjel, da bo prišel. Pa je. Tudi v cerkev je šel.

Ohcet je bila na farmi. Stari Frank je kar naprej z očmi visel na nevesti in ko mu je vino stopilo v glavo, se je odmajal do Matta, ga udaril po rami in dejal:

— Matt, srečo imaš. Ko bi jaz takrat imel tako, pa bi Frank ne bil tak kakor je.

Mattu se je kar samo smejalo. Res ni bilo starih znancev, zamerili so mu, da se je ženin v cerkvi, toda bilo jih je precej od očetove strani.

Gostija je bila vesela, ničesar ni manjkalo.

Z nočjo so se gostje razkapljali. Ostal je čez noč samo stari Frank, ki se je preveč opil. Pa je bil tudi že pozen za vlak.

(Dalje prih.)

SLOVENSKI MISIJONARJI,
TOGO, AFRIKA: \$15.— Anton
Bavdek in druž.; \$10.— Agata Zu-
panič; \$5.— N.N. (za lačne); \$2.—
N.N.

Vsem dobrotnikom Bog povrni!

* * *

Izdajanje mesečnika danes finančno ni lahka zadeva: cene vsega se stalno dvigajo kot za stavo, neusmiljeno pritiska še poština, ki se je v zadnjem letu dvignila do vratomne višine ter se bo v nekaj mesecih za periodične liste zopet podražila. In vendar: vzdržati moramo! Zato razumete mojo iskreno hvaležnost vsem, ki redni naročniki dodajo tudi kaj v BERNARDOV TISKOVNI SKLAD. Ta dar listu podaljšuje življenje.

Bralce, ki so zaostali z naročnino, ob tej priliki lepo prosim, da jo pred koncem letnika poravnajo. Prav je, da čutite dolžnost do lista, ki mesec za mesecem redno prihaja v hišo. MISLI so zveste vam — bodite tudi vi zvesti MISLIM!

Naslednje leto bodo MISLI objavljale že svoj srebrni jubilej. Lepo bi bilo, ko bi začele svoj jubilejni letnik z nekaj sto novimi naročniki. Bi poskusil tudi ti pridobiti novega naročnika? MISLI ti bodo iz srca hvaležne.

— UREDNIK

K SLIKI:

“Še več takih izletov!”
so sklenili udeleženci
sydneyjskega septembrskega
izleta, o katerem poroča
p. Valerijan na naslednji strani.

IZPOD SYDNEYSKIH STOLPOV

Fr. Valerian Jenko O.F.M.
Fr. Lovrenc Anžel O.F.M.
St. Raphael's Slovene Mission
313 Merrylands Rd., Merrylands, N.S.W. 2160
(Vhod v duhovniško pisarno in stan za cerkvijo!)
Tel.: 637-7147

Slovenske sestre — frančiškanke Brezmadežne
St. Raphael's Convent
311 Merrylands Rd., Merrylands, N.S.W., 2160
Telefon kot zgoraj.

●

“DRUŽINA, KI SKUPAJ MOLI, SKUPAJ OSTANE!” je zapisal vnet zagovornik in širitelj svetega rožnega venca predvsem kot družinske molitve. Father Peyton je prepotoval veliko sveta in povsod ognjevit govoril o rožnem vencu, kakor pred stoletji sv. Dominik. Ta svetnik je marsikatero prav s to molitvijo vrnil Cerkvi. Ista molitev tudi danes lahko marsikomu pomaga ohraniti vero, ali pa jo v srcih znova prižgati, zakonce pa lahko ohrani v medsebojni ljubezni in zvestobi. Ko bi mož in žena, ki ju tare nesloga, sumničenja ali nezaupanje . . . vsak večer skupno pokleknila in molila, bi bilo veliko manj razbitih zakonov.

IZLET v avstralsko pomlad smo imeli 2. septembra. Zbralo se nas je petdeset — večina šolski otroci in matere. Odpeljali smo se v Warragambo. Najprej smo si ogledali naprave, ki oskrbujejo z vodo mesto Sydney. Dvigalo nas je potegnilo prav na dno ogromnega jezera. Vodnica skupine nam je povedala, da bi beton v steni, ki je zajezila milijone in milijone galonov vode, zadostoval za gradnjo štiripasovne avtoceste od Sydneya do Brisbane, pa bi ga še ostalo.

V African Lion Safari parku smo počakali, da je prišel čas za hranjenje živali. Tako levi kot tigri, drugače na videz tako pohlevne in ukročene živali, kar vzroji, ko zavohajo meso. — Nato smo si ogledali še trenirane delfine, obiskali živalski vrt, poskusili trampoline in mali vlak “Safari Express”. . . Do odhoda domov smo se že kar dobro spoznali med seboj in klepeta ni bilo konec. Vesela pesem naše mladine nas je spremljala prav do Merrylandsa.

DRUGA OBLETNICA smrti p. Bernarda bo 23. oktobra. Posebej se je bomo spomnili dober teden kasneje, na nedeljo 2. novembra — dan vernih duš. Zbrali se bomo na slovenskem delu pokopališča v Rookwoodu in ob 2.30 na naših grobovih opravili sveto mašo za vse pokojne rojake.

Naše pokopališče je na starem delu, No. 1 Mortuary. Najlaže ga boste našli, če vstopite na pokopališče skozi vhod iz East Street, Lidcombe. Išcite kapelico, ki ima nad streho zvonček. Za kapelico so naši grobovi. Če

bo slabo vreme, bomo v tej kapelici namesto na prostem.

Poleg te maše bosta ta dan še dve maši pri Sv. Rafaelu: ob osmih zjutraj (tiha) in pa običajna ob 9.30 z zborovim petjem.

DRUŽABNA PRIREDITEV v organizaciji našega verskega centra bo v soboto dne 29. novembra. Najeli smo Masonic Hall, vogal McFarlane in Pitt Streets, Merrylands. Igral nam bo mladinski orkester “Mavrica”.

Morda se bo kdo vprašal, čemu ta prireditev? Skoraj vsako leto smo imeli v priredbi centra poleg velikonočne in božične prireditve še dve: eno v juniju, drugo v oktobru. Razlog, ki nas priganja k tej, je dolg z nakupom zemljišča na 69 Burnett Street, Merrylands, za Dom onemoglih. Gre za vredno skupno stvar, zato upam, da bodo rojaki podprli to in vse naše prireditve s številno udeležbo.

DOM ZA ONEMOGLE se bliža uresničitvi. Prvi korak je bil storjen sredi septembra, ko smo zaključili kupno pogodbo za zemljišče z leseno hišo, v kateri so trenutno nastanjene tri stranke. Cena je bila \$28.500. Dobilni smo posojilo v znesku \$15.000, ostalo vsoto pa zbrali z darovi in brezobrestnimi posojili rojakov. Kupljena parcela meri proti cesti 19.81 m, zadaj 13 m, ob straneh pa 89.20 m ter 77.34 m. Površina je torej večja kot obe parceli za cerkvijo skupaj. Ti dve parceli sta sicer še vedno naprodaj in ju bo morda mogoče kupiti kdaj v bližnji bodočnosti — za enkrat pa je bila njuna cena previsoka.

KONCERT MLADIH MUZIKANTOV organizirajo v melbournskem verskem centru v Kew — tekmovanje raznih mladinskih slovenskih orkestrrov. O tem ste brali (če ne, pa preberite!) več v septembrski številki MISLI na strani 260. Vršil se bo v soboto zvečer 13. decembra (ne 6. decembra, kot je bilo prvotno javljeno). Tudi med našimi muzikati v Sydneyu vlada za prireditev in udeležbo precej zanimanja.

Da ne bo treba posameznikom skrbeti za dolgo avtomobilsko vožnjo, bo morda najbolje, da najamemo avtobus, ki nas vse skupaj popelje tja. Prijave že sprejemamo. Vožnja bo za odrasle stala 22 dolarjev, za šolske otroke pa 15 dolarjev. Skupno s prijavo prosi-

mo za polovico zneska. Iz Sydneya bi odpotovali v petek, iz Melbournu proti domu pa v nedeljo dopoldne.

Prenočišče si bo verjetno večina preskrbela sama pri melbournskih znanjih. Kdor tam ne pozna nikogar, mu bo po želji pomagal tamkajšnji verski center s hotelsko rezervacijo ali po prenočiščem pri kaki slovenski družini.

IZLET PEVSKEGA ZBORA in seveda vseh družin zborovih članov imamo v načrtu za nedeljo 30. novembra. Šli bomo z avtobusom v Newcastle. Na sporedu je najprej ogled mesta, nato domači piknik. Popoldne pa se bomo zbrali skupaj s tamkajšnjimi rojaki k slovenski maši in petim litanijam. V kolikor bo prostora v avtobusu, se nam lahko pridružijo tudi drugi člani naše skupnosti. Družine so tudi vabljeni, da pridejo v Newcastle s svojimi avtomobili in se dobimo tam. Podrobnosti bom objavil prihodnjic.

VEČ MAŠNIH NAMENOV smo začeli pri Sv. Rafaelu pri nedeljskih mašah in vedno, kadar je večja udeležba. Tako bo lahko več družinam ustrezno istočasno, nameni bodo imeli bolj splošni značaj, ne bodo le za enega pokojnika, kot je bilo v navadi doslej. Za vse te posamezne namene ali spomine pri sv. maši duhovnik ne bo sprejemal darov. Kdor bo za tak spomin med mašo želel kaj darovati v dober namen, se lahko posluži škatle za darove na zadnji cerkveni steni ob spominskih ploščah. Dar bomo uporabili za Fond Doma za onemogle.

Za posamezne mašne namene med tednom pa se odslej priporoča dar treh dolarjev.

ZENSKI KROŽEK v pomoč našemu verskemu centru bo imel ustanovni sestanek v soboto 25. oktobra po večerni maši. Upam, da bo lepa udeležba in bomo mogli napraviti delovni načrt. Katera ne bi mogla priti, pa je pripravljena pomagati, naj vsaj telefonsko sporoči, da lahko računamo nanjo. Možnosti udeleženja krožka so kaj široke.

Sestanek bo v razredu za oltarjem. Vse vabljeni!

KAR TRI TRAGIČNE SMRTI smo imeli zadnji mesec.

Dne 22. avgusta se je na poti na delo v Newcastle smrtno ponesrečil rojak **EDWIN ROLICH**. Pokojni je nekaj nad 30 let stari sin Karla in Marije r. Krajnc, Mayfield West. Po rodu je družina iz okolice Ptuja, v Avstraliji okrog dvajset let. Pokojni Edwin zapušča ženo (avstralskega rodu) in dva majhna otroka. Nesreča se je zgodila v kraju Hexham. Pogrebna maša je bila v Mayfield West, pokop pa na pokopališču Sandgate. R.I.P.

Dne 8. septembra je v Unanderrri (Wollongong) tragično preminul **AVGUŠTIN MARKOČIČ**. Rojen je bil 22. avgusta 1931 v Šmartnem (Goriška Brda). V Avstralijo je došel leta 1959. Pokojni zapušča ženo Cvetko r. Golob, hčerko Marinelo (18 let) ter sinova Klavdija (17 let) in Jožefa (11 let). Maša zadušnico

smo opravili v stolnici v Wollongongu dne 11. septembra, nato je sledil pogreb. R.I.P.

Dne 22. septembra je imel Wollongong drugi tragični smrtni primer. Preminul je **ANTON FARAZIN**, rojen 12. januarja 1929 v okolici Ptuja. V Avstraliji je bil dvanajst let. Več let je bil zaposlen kot kuhar v Fairy Meadow Hostel. Tudi zanj so bile molitve opravljene v wollongongški stolnici (26. septembra), grob pa je našel pokojnik na tamkajšnjem pokopališču. R.I.P.

Vsem žalujočim iskreno sožalje. Spomnimo se pokojnikov v svojih molitvah!

DAYLIGHT SAVING TIME se prične v nedeljo 26. oktobra. Ne pozabite, da je treba v soboto zvečer premakniti ure za eno uro naprej, sicer boste zjutraj zamudili nedeljsko mašo! V Merrylandsu bomo imeli to nedeljo poleg redne maše ob 9.30 še eno dodatno ob 10.45. Ni treba posebej ugotoviti zakaj . . .

SLUŽBE BOŽJE V MERRYLANDSU so poleg redne sobotne ob sedmih zvečer in nedeljske ob 9.30 dopoldne še naslednje: 26. oktobra (začetek poletnega časa) ob 10.45 dopoldne; 2. novembra ob 8.00 zjutraj (Merrylands) in ob 2.30 na Rookwood pokopališču; 7. novembra, prvi petek, ob 7.00 zvečer.

WALLONGONG ima slovensko službo božjo na nedeljo 9. novembra. Isti dan tudi obisk pokopališča. Kraj maše: Vila Maria. Čas: ob petih popoldne.

CANBERRA pride na vrsto na nedeljo 19. oktobra in 16. novembra. Torej vsako tretjo nedeljo v mesecu. Kraj je Garran, čas pa ob šestih zvečer.

NEWCASTLE bo imel slovensko mašo 30. novembra. S tem dnem soupada tudi izlet sydneyjskih pevcev. Kraj sv. maše: cerkev Srca Jezusovega, Hunter Street, Hamilton. Čas: ob 3.00 popoldne.

P. VALERIJAN

7. september, velik dan za Hotizo v Prekmurju: slovesnost večnih obljub sestre Mirjam, ki je zdaj že zopet v svojem delu med avstralskimi Slovenci.

Z Vseh Vetrov

PRVA AMERIKANKA je bila 14. septembra slovestno razglašena za svetnico. **Elizabeta Seton** je bila rojena leta 1774 v New Yorku ter krščena in vzgojena v episkopalni cerkvi. Najprej se je poročila in imela pet sinov. Po smrti moža jo je dobrotla ljudi, ki so ji pomagali v hudih gmotnih težavah, pripravila do tega, da je tudi sama postala katoličanka. Kot vdova se je začela razdajati sirotam zapuščenega okraja Baltimora, kasneje pa je ustanovila tudi redovno družbo ter umrla kot redovnica.

Katoliška Cerkev ne bi mogla lepše proslaviti mednarodnega leta žena kot ravno s priznanjem časti oltarja Elizabeti Seton. Nova svetnica je res odličen zgled vsem ženam, tako zakonskim in materam kot tudi redovnicam. Cerkev je pokazala, kaj ceni na ženi in kaj dela ženo veliko tudi pred Bogom.

DR. EDI GOBEC, profesor kentske univerze v ZDA in vneti iskalec prominentnih oseb slovenskega rodu po svetu, nam je že znan, saj smo o njem že pisali. Njegovo najnovejšo odkritje je kaj zanimivo: našel je sina slovenske matere tudi med današnjimi ameriškimi škofi. **James Steven Rausch** je bil rojen v Albany, Minnesota, leta 1928. Duhovnik je postal leta 1956, leta 1973 pa je bil v Collegeville, Minnesota, posvečen v škofa. Kot tak vrši visoko službo glavnega tajnika narodne konference ameriških škofov in tudi Katoliške zveze Združenih držav.

Skofova mati izhaja iz Omanove družine in je bila že v Ameriki rojena. Vendar novoodkriti škof v pismu dr. Gobcu nekako s ponosom priznava svoje slovensko poreklo, ko v stavku razlage svojega rodu piše "...we Slovenians..." Da, "mi Slovenci"! Kar povsod nas najdeš po tem božjem svetu!

PORTUGALSKA KRIZA še ni rešena in težko je reči, kaj bo prinesla bližnja bodočnost. Vlada pada za vlado, demonstracije sledijo demonstracijam. Komunistom se sicer njihovi načrti nekam motajo, a nevarnost narodu še preti. Lizbonski nadškof, kardinal

Antonio Ribeiro, je kritiziral zlasti monopol, ki ga komunisti izvajajo nad družbenimi občili. Zatrnil je, da "portugalski narod hoče živeti v mirni družbi, kjer bi manjšine ne skušale po nedemokratičnih sredstvih uvesti totalitaristične sisteme in ideologije, ki so tuje domačemu krščanskemu čutenju".

ABESINIJA je v septembru proslavljala obletnico nastopa novega režima s slovesnostmi, ki zelo spominjajo na komunistične. Na "Dan zmage ljudskih mas" so preimenovali tudi 24 imen krajev, da bi tako izbrisali spomin na odstavljene in zdaj že pokojnega cesarja Haile Selassieja. Dne 27. avgusta se je mož umaknil s tega sveta — umrl je v baraki neke vojašnice zapuščen in pozabljen, oropan svoje dolgoletne slave. Svet se ni dosti zmenil za dogodek — le komentiral je o njem. V Jugoslaviji, kjer ga je oblast svoj čas častila in mu prirejala bankete, še tega ni bil vreden.

Res, tako mine slava sveta! Mi pa bomo zdaj gledali, kakšno pot bo ubrala Abesinija v bodočih letih...

DRUGA OBLETNICA čilske revolucije je pokazala, da ima sedanji vojaški režim vso zaslombo naroda: manifestacija je po številu in obsežnosti presegala lansko ob prvi obletnici. Tudi razmerje med čilsko Cerkvijo in vojaško junto je postalo prijaznejše, četudi je Cerkev v nedavnem dokumentu analizirala nekatere pojave krivic in ostro obsodila vsako nasilje tudi izven marksizma. Moskva pa čilskega poraza komunistov ne more pozabiti in se že obe leti nenehno zaletava v čilski režim ter zahteva preiskovalne komisije za ugotavljanje kršitev človeških pravic v Čilu. Res je ravno prava poklicana k temu, saj sama krši človečanske pravice na vseh koncih in krajih!

Ob drugi obletnici je bilo objavljeno, da ima čilska vojaška vlada resen namen vzpostaviti v državi demokracijo, a ne neomejeno. Pustiti marksizmu delo-

**TOBIN
BROTHERS**
funeral
directors

VIKTORIJSKIM SLOVENCEM

NORTH MELBOURNE,

189 Boundary Road, 329 6144

MALVERN,

1382 High Street, 50 4720

SPRINGVALE-DANDENONG,

505 Princes Highway, Noble Park, 546 7860

MENTONE,

3 Station Street, 93 2460

FRANKSTON,

232 Cranbourne Road, 781 2115

NA USLUGO V ČASU ŽALOVANJA

EMONA ENTERPRISES

Vam nudi elektronske računalnike vseh vrst, od znanstvenih (scientific), strokovnih (engineering) in trgovskih (business) do čisto enostavnih za vsakdanjo uporabo; elektronske ure z radiom (fully solid state digital clock — AM/SM Radio); nemške NORDMENDE barvne televizije (se dobe samo v Sydneyu); avtomobilске sprejemnike; kasetne magnetofone; HI-FI ojačevalne naprave in drugo.

Pišite nam za prospekte in cenik — z veseljem Vam bomo ustregli:

EMONA ENTERPRISES

(Jelena in Alfred Brežnik)

21 JUDGE STREET, RANDWICK, N.S.W.

(P.O. Box 188, Coogee, N.S.W., 2034)

TELEFON: 399-9061

Slovenske plošče in kasete dobite v Sydneyu v Slovenskem Centru sv. Rafaela, v Melbournu pa pri Društvu sv. Eme, slovenska cerkev v Kew.

vanje v sklopu ustavnosti je protislovje — takšno je mnenje vladnih krogov. Vojaška vlada meni, da za komunizem ne more biti demokracije, kajti marksisti jo le izkoriščajo za svoje namene, da jo potem uničijo, čim pridejo na oblast...

VUK RUPNIK je umrl dne 14. avgusta v Argentini. Bil je starejši sin pokojnega generala Leona Rupnika, visoko spoštovan zaradi svoje poštenosti in načelnosti. Med revolucijo se je uveljavil kot odlični častnik ter bil brez dvoma eden najboljših poveljnikov slovenske protikomunistične vojske. Vojaki mu niso le zvesto zaupali, ampak ga zaradi njegove pravičnosti, odločnosti in neustrašenosti naravnost ljubili. V borbi naroda za svobodo je postal prava legenda. — Vule, počivaj v miru božjem!

NA DOLG ŽIVLJENJSKI MOST je pokazal ob priliki sestanka po maši župnik newyorške slovenske župnije sv. Cirila, že v Ameriki rojen frančiškan p. Richard: eden najmlajših župljanov v dvorani je bil šestletni Marko Klezina, najstarejši pa 91-letni Jože Škrabe. Nič manj kot 85 let razlike je med njima in dolga desetletja življenja tamkajšnje slovenske srenje. Newyorška slovenska fara bo drugo leto praznovala 60-letnico ustanovitve, Društvo sv. Jožefa pa bo imelo že svojo 75-letnico. Frančiškani so namreč že pred ustanovitvijo fare skrbeli za dušnopastirstvo med tamkajšnjimi rojaki: društvo je povezovalo in budilo narodno in versko zavest, obenem pa pripravljajo pot večjim načrtom.

ŠPANJA ni hotela pomilostiti petorice gverilcev, ki jih je sodišče obsodilo na smrt. Tudi papeževa prošnja zanje ni zalegla. Ustreljeni so bili kot krivci smrti policajev — svet pa se je dvignil na vseh koncih. Nekaj španskih ambasad je bilo zažganih, Španija je doživela bojkot svojih evropskih sosed in zgraženje svetovnih časopisov. Tudi Whitlam je pokazal svoje ogorčenje nad tem "zadnjim barbarizmom Francovega režima".

MISLI nikogar ne obsojajo pred puške ali na vešala — so kar zato, da ves svet konča s smrtno kaznijo, pa tudi z vsakršnim kratenjem človeških pravic. Še posebno izdajo lista bi napravili, ko bi mogli enkrat napisati v uvodnik: Vse države so uničile svoje orožje in vse človeštvo bo živelo odslej v ljubezni in medsebojni pomoči! To bi bil dan!

Ob protestih nad "Francovim barbarizmom" pa se nam kar sama stavlja vprašanja: Kje so bili protesti — tudi Canberra se je komaj oglasila! — ko je predlanskim tri avstralske državljane jugoslovanska oblast tajno sodila in ustrelila? Zakaj dones svet molči o Južnem Vietnamu, pa ni nobena skrivnost, da tisoči nedolžnih padajo sleherni teden? In Solženicinov glas zaman kriči v svet o ruskih "pravičnih" smrtnih obsodbah — kje so množični protesti pred ruskimi ambasadami? ...

Svet ima danes dvoje meril — najosnovnejše človečanske pravice pa komaj na papirju. Zgodba "Primita tatu!" se ponavlja v nedogled ...

ROJAKI V SYDNEYU!

Kadar potrebujete kakovostni pouk za vožnjo osebne avtomobila ali tovornjaka, se z zaupanjem obrnite na našo

YADRAN AVTO-ŠOLO

Lastnik Franc Čuček Vam je vedno na razpolago. Pokličite ga telefonsko na številki **624-5538**.

20 PREMIER ST., TOONGABBIE, N.S.W.

Mama je prišla v kuhinjo in zalotila Tončka, ko si je ravno prst obvezoval.

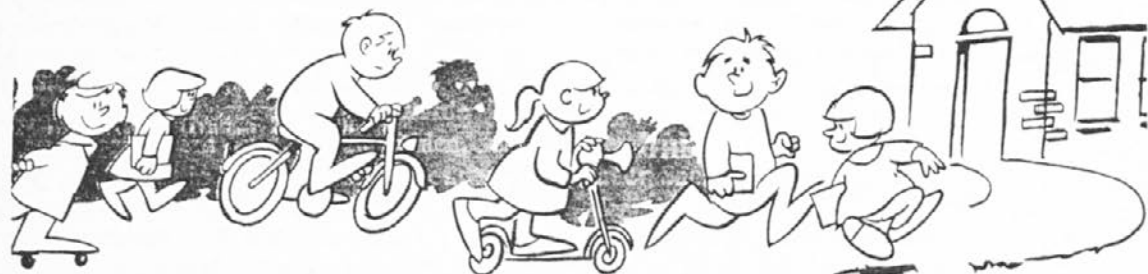
"Kaj si si pa naredil?"

"Urezal sem se."

"Pa te nisem nič slišala jokati."

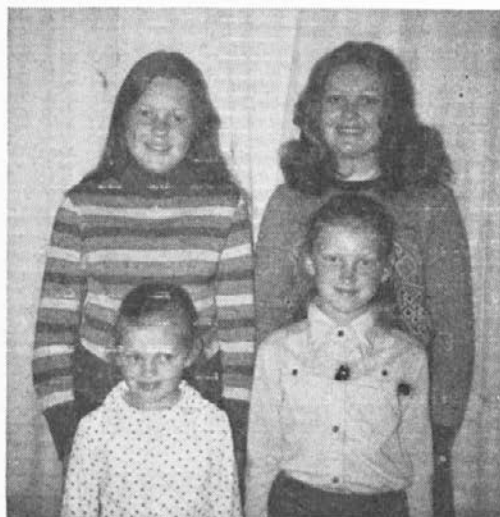
"Ko pa nisem vedel, da si doma..."

KOTIČEK NAŠIH MALIH

FATIMSKI MARIJI

JACINTA IN FRANCEK, POBOŽNA LUCIJA
SO VIDELI V FATIMI TEBE, MARIJA.
"LE PRIDNI BODITE IN RADI MOLITE!..."
PROSILA PASTIRČKE SI FATIMSKÉ TRI.
MARIJA, ŠE K NAM SE DOBROTNO OZRI!
PO NAŠI MOLITVI, SKCA OBNOVITVI,
DAJ BLAGOSLOV SVETU
IN MIR V SVETEM LETU!

KOTIČEK vam ta mesec prinaša sliko MAVRIČE-VIH štirih, ki žive v Newcastle, N.S.W., zadnjih nekaj let v okraju Waratah. Oče Andrej je iz Št. Petra pri Gorici, mama Albina r. Krajnik pa iz Volčanskih Rut. ADRIJANA je najmlajša in obiskuje prvi razred. SANDRA jo prekaša za štiri leta ter je v petem razredu. HELENA obiskuje četrto leto (4th Form) Hunter Girls High. Za bodoči poklic se še ni odločila; pravi, da ima še čas premisliti. Najstarejša pa je MAJDA in zasluži, da o njej kaj več povemo.

Stara je 21 let ter ima za sabo že lepe šolske uspehe. Po osnovni šoli župnije St. John, Mayfield West, ter šolanju na Hunter Girls High se je pred tremi leti vpisala na Newcastle-univerzo. Letos v marcu je prejela diplomo (Bachelor of Science Degree), odločila pa se je za nadaljni študij na isti univerzi. Ob koncu leta bo prejela diplomu iz vzgojeslovja (Diploma in Education) ter se posvetila profesorskemu poklicu. Res zasluži naše iskrene čestitke! Pa tudi starši, ki jim je hči v ponos.

Z veseljem temu lepemu poročilu lahko dodamo, da Majda ne le razume slovensko, ampak tudi govori. Zato je bila za obisk škofa Jenka kakor škofa Leniča prav ona izbrana, da je pri maši v Newcastleu v imenu tamkajšnjih Slovencev pozdravila z deklamacijo visoka gosta. Gotovo jo bodo v materinem jeziku in pridnosti posnemale tudi vse tri mlajše sestrice.

DRAGI STRIČEK! Ne bom dobro napisal, ker mi slovenščina slabo teče. Star sém trinajst let, imam sestro Susano (12 let) in brata Franka (6 let), pa tudi dosti sestričen in bratrancev. Tudi staro mamo (nono) imam — naši prijatelji tukaj jo kličejo kar po domače "mama Ločanka".

Ob nedeljah gremo v cerkev, popoldne pa v šolo v Slovenski dom. Uči nas gospa Gustinčič, gospa Gabršek in novi pater Filip. Vse imamo zelo radi in bi se radi kaj naučili. Zdaj so ravno šolske počitnice in se pripravljamo za očetovsko proslavo.

Lepe pozdrave vsem znanim in neznanim otrokom, ki berejo Kotiček! — Slavko Jenko, Adelaide, S.A.

ŽIVIM V ADELAIDI, Stara sem enajst let in imam še dve sestrici — Slavico in Lilijano. S Slavico hodiva v slovensko šolo. Učitelji so nas pripravili za proslavo očetovskega dne.

Ko smo imeli šolske počitnice, sem bila en teden pri Jarcovi družini na farmi. Bilo mi je všeč, ker imajo dosti krav in mačk, psa, koze in kokoši. Ko sem šla zopet domov, so mi Jarcovi dali eno mlado kozo.

Posiljam lepe pozdrave vsem Kotičkarjem — Majda Ivančič.

CANBERRA, A.C.T. — Manjša je naša narodna družina od drugih po avstralskih mestih, zato je še bolj prav, da se oglasimo. Bodo ostali rojaki vsaj vedeli, da še živimo. Moram reči, da je tudi naša delavnost kaj živahna prav v vseh odsekih našega Kluba.

Tokrat bi rad povedal nekaj o našem šolskem odseku. Otroci so nas s proslavo Očetovskega dne (7. septembra) prijetno presenetili. Brez kake posebne vabe in reklame so naše družine napolnile dvorano — za otroške nastope je res vedno veliko zanimanja. Organizacija je slonela na šolskem odboru (Vinko Osolnik, Mišo Patafta in Miro Penca), levji delež dela pri sporedu pa je seveda nosil naš učitelj Stanko Ozimič. Spored proslave je bil kaj mičen. Res prijetno je poslušati tu rojene otroke, ko na odru lepo izgovarjajo slovensko besedo.

Del sporeda je bila tudi "modna parada", ki so jo izvedla slovenska dekleta. (Očka, le glej, kaj mi moraš kupiti, ko bo moj god!...) Ni dolgo tega, ko so jih mamice vodile za ročico v cerkev ali na naše prireditve — zdaj pa so pred nami že domala zrela dekleta — pa še tako brhka! Ob pogledu na to mladino se nehote zaveš, da se zares staraš...

Zaključili smo proslavo s plesno glasbo, ki je dvignila s sedežev očke in mamice, pa tudi sinove in hčerke. Taki družinski plesi so pri nas v Canberri zelo priljubljeni in nikomur se z njih ne mudi domov. Samo želim, da bi tako domače vzdušje ostalo med nami še daleč v bodočnost.

Vse Slovence pozdravlja — **Joža Maček.**

UNANDERRA, N.S.W. — Sto ljudi — sto različnih pripovedovanj! Kmet je danes doma na konju, vse dela s stroji itd... sem poslušal govornice o ogromnem napredku, v katerem — še po napovedovanju moje mame — niti svoje vasi ne bom znal več najti.

Po osemnajstih letih sem bil letos v domovini. In zdaj gornjemu lahko dodam: O Bog, kakšna zmota!

Naše letalo je zaradi megle pristalo v Zagrebu namesto v Belgradu, zato smo se vozili proti Ljubljani kar z avtobusom. Moja prva brezbrizna vožnja po domovini po tolikih letih! Lepa prilika za ogledovanje skozi okno na polja in vasice, ki smo jih puščali za sabo. Ni bilo treba, da bi mi kdo s prstom kazal na tisti sloj delavnega človeka, med katerim sem rasel in mu do groba tudi pripadam. To je moj ljubljeni **KMET.**

In kakšnega sem videl že tisti prvi dan? Prav takšnega, kot sem ga zapustil pred osemnajstimi leti! "O, to pa ni res!" bo kdo hitro odprl usta. Pa lahko

kar pribijem: Je res in prav zares je tako! — V srce me je rezal pogled na razpadajoče hlevčke brez gnojnih in gnojničnih jam, na razpadajoče kozolce, strehe, okna, vrata... "Kmet ima danes denar, samo popravljati noče," bo spet kak naivnež stegnil jezik. Da, tisti traktorček ali pa stroj za obračanje sena prav tako odplačuje kot ti svoj avto. Samo s to razliko, da imaš ti avto za luksuz, njemu pa je stroj nujna potreba, ker nima od nikoder pomoči.

Kolikokrat smo slišali tisto: Kmet je kmet! — ker je pač kmet, je menda domala ciganu enak. Ne samo doma, tudi tukaj postaja tako. Saj beremo v dnevnikih časopisih o današnjih stiskah avstralskega kmeta. Kdo bo imel veselje kmetovati, če dobi za živino manj kot pa vložil vanjo?

Ko sem jim doma omenil, da je slovenski kmet žal še vedno na kolenih, so mi odgovorili, da si mnogo prizadevajo za njegovo izboljšanje. A to so rekli že tudi takrat pred leti, ko so me prvič ujeli na meji in sem jim povedal, da samo za davkarjivo delam...

Raje priznajmo, da smo na svetu dve vrsti ljudje: tisti z vilami in tisti z grabljami. Smo pa na žalost sedaj s tistih časih, ko so oni, ki samo grabijo, na oblasti. Kako naj se doma danes za kmeta izboljša, ko so se v teh tridesetih letih naučili samo jemati in ničesar dati? Saj naš slovenski človek je skromen in naš kmet bi si hitro opomogel, če bi mu vsaj smrekico v njegovem gozdu pustili posekati ne da bi moral pri tem najmanj trikrat vse davke preplačati, predno je deska na pravem mestu.

Doma so ljudje zadovoljni, vedno slišimo in beremo. Seveda so! Kruha imajo, o kakem napredku pa jim ni treba razmišljati. Tudi cigan je vedno vesel, saj bo na jutrišnji dan mislil šele — jutri.

Nisem mogel mimo, da bi teh nekaj vrstic ne na-

MELBOURNSKI SLOVENC!

Kadar potrebujete **TAXI TRUCK**
za selitev in podobno,

se boste z **MAKSOM HARTMANOM**
po domače pomenili za čas prevoza,
delo pa bo opravljeno dobro
in po konkurenčni ceni.

Kličite čez dan: 311 6366

RAPID TRANSPORT SERVICES PTY. LTD.

(vprašajte za Maksa Hartmana!)

Ob večernih urah

kličite Maksovo številko doma: 850 4090

VAŠA DOMAČA TURISTIČNA AGENCIJA

SLOVENIJA TRAVEL CENTRE

72 SMITH STREET, COLLINGWOOD, VIC., 3066

Telefon : 419-1584 in 419-2163

Zelite preživeti **BOŽIČNE** in **NOVOLETNE PRAZNIKE** v domovini? Poskrbimo Vam lahko za ugodno letalsko zvezo s Slovenijo pred prazniki kakor tudi po praznikih za vrnitev v Avstralijo.

Z nami se morete pogovoriti v domačem jeziku glede raznih potovalnih informacij, glede rezervacij, potnih listov in viz. Obrnite se na nas po telefonu, pisмено ali z osebnim obiskom naše pisarne. Radi in hitro Vam bomo ustregli.

SLOVENIJA TRAVEL CENTRE

Ivan Gregorich

(že od leta 1952 v Avstraliji na uslugo vsem, ki žele potovati)

Po Urah:

Paul Nikolich, Nada Nakova, 48 Pender Street, Thornbury, Vic. 3071 — Tel. 44 6733

Ivan Gregorich, 1044 Doncaster Road, East Doncaster, Vic. 3109 — Tel. 842 1755

pisal po svoji vrnitvi. Prepričan sem, da na svetu ne bo lakote zaradi prenaseljenosti, bo pa še lakota — zaradi krivic kmetu, ki nam daje vsakdanji kruh. —
Ciril Skofic.

BRISBANE, QLD. — Prav je, da se Brisbane spet oglasi. In ker drugi ne primejo za pero, se bom jaz ojunalil. Povedati moram, da nas je obisk misijonarja p. Hugona zelo razveselil in nam pokazal veliko zanimivega iz misijonov. Imeli smo (po dolgem času) spet slovensko mašo — misijonarjeva pridiga o misijonih in naši dolžnosti do njih je bila res v srce segajoča. Veliko rojakov se je odzvalo vabilu p. Valerijana (gospa Francka Barbiš jih je razposlala med nas) in se s zanimanjem zbralo v dvorani, kjer nam je p. Hugo zavrtel misijonske filme in razlagal življenje

ISKRENA ZAHVALA vsem prijateljem in znanecem, ki so nam pomagali ob smrti naše drage mame **ANE BERTONCELJ**. Hvaležni smo za cvetje, ki ga je bilo veliko, predvsem pa za tolažbo in družbo v dneh žalosti. Bog naj vsem poplača z zdravjem! Posebej se zahvaljujemo p. Valerijanu za pomoč pri urejevanju zadeve pogreba in za tolažilni pogrebni obred.

Ohranimo drago mamo v lepem in trajnem spominu! Naj počiva v miru bažjem!

Tony Bertoncelj

afriških domačinov. Kdor misli, da je življenje misijonarja le njegov "hobby" brez žrtev in cilja, bi moral poskusiti živeti kakšen dan v misijonih. Sam sem imel v Novi Gvineji priliko videti primitivno življenje domačinov, pa si tudi afriško prehrano in splošno higieno lahko predstavljam. Zato spoštujem vsakega misijonarja, ki se zna odreči komodnemu življenju in se prilagoditi potrebi apostolata.

P. Hugona mi je predstavil g. Stanko Pekolj, pri katerem je med svojim obiskom med nami prebival. Prej sem ga poznal samo iz **MISLI** in **KATOLIŠKIH MISIJONOV**, katere rad prebiram. Na nedeljo sem ga vozil okrog, da se je malo razgledal. Brisbane sva si ogledala z naše lepe razgledne točke Mt. Cootha. Nato sem ga peljal na deželo in obiskala sva Kustecove. Mama in ata sta bila zelo vesela obiska. Mami, ki je bila nekaj časa v Gatton bolnišnici, se je zdravje že izboljšalo. Obiskala sva tudi Podobnikove, katerih sin študira bogoslovje. V živahnem razgovoru nama je pot hitro minila. Za p. Hugona, ki ga farma in razni pridelki zelo zanimajo, je bila kar prekratka. Zame pa tudi, ko sem stavljal sto vprašanj o misijonih.

Naj za konec izrečem v imenu Brisbančanov še čestitke k srebrnemu jubileju p. urednika. Bolje pozno kot nikoli, kajne? Vsaj med dobrimi prijatelji ta pogovor velja. — Lepo pozdravlja vse —

Mirko Cuderman.

LIVERPOOL, N.S.W. — Z možem sva se pred nekaj meseci pripeljala v Avstralijo na ladji "Marconi", na katero se je v Neaplju vkrcal tudi naš novi adalaidski slovenski duhovnik p. Filip. Oba mu želiva čbilio uspeha na novem službenem mestu. Zelo lepo je bilo čitati, da so ga Adalaidčani tako rade volje sprejeli.

Za vse nas na ladji je imel p. Filip vedno čas in dobro besedo. Pomagal nam je pri učenju angleškega jezika, nam dajal nasvete in delal prijetno družbo, da smo se ob njem počutili res domače. Kar iskali smo ga in ako ga ni bilo v bližini, smo bili kot jagnjeta brez pastirja. Do narodnosti ni delal nobenih razlik, zato so ga na ladji prav vsi cenili, ne le mi njegovi rojaki. Z možem se ga pogosto in rada spominjava, pa vem, da bodo patra tudi drugi ohranili v lepem spominu.

P. Filipu želim, da bi s p. urednikom dočakala tudi zlato mašo in še kaj več jubilejev. Adalaidčanom pa čestitam, da so patra dobili; le naj ga spoštujejo in cenijo njegovo delo.

Moram povedati, da z veseljem prejeman in čitam MISLI, ki mi jih je naročila sotrudnica in moja prijateljica Dragica Geltova. Z zanimanjem sem prebrala njeno zgodbo "Kako bo jutri...", ki je za mnoge tako resnična. Vidi se, da ima Dragica globokočuteče srce. Le naj nas razveseli s še kako podobno zgodbo!

Iskrene pozdrave vsem pri MISLIH! — Valentina Mimich.

SLOVENSKO MIZARSTVO

se priporoča melbournskim rojakom
za izdelavo kuhinjskih omar
in drugega pohištva
po zmerni ceni.

Telefon:
459 7275

FRANC ARNUŠ
76 Beverley Road,
HEIDELBERG, Vic.

KDO BI VEDEL POVEDATI...

...kje je JOZE ŽELEZNIK, doma iz Šiške (Ljubljana) in smo mu v Baragovem domu v Kew rekli "Ljubljčan"? Po njem ne sprašuje le prijatelj Emil Kregar, kot smo omenili v avgustovi številki, ampak tudi njegova mama v domovini. Zelo je v skrbeh zanj. Zadnjikrat se je oglasil iz Sydneya.

Kdo bralcev pozna FRANCA SIMČIČA? Rojen je bil leta 1926 na Kojskem (vas Šmartno) in je dospel v Avstralijo leta 1952. Zelo verjetno živi v Melbournu. Njegova hči Miroslava, ki svojega očeta ni nikoli videla, živi zdaj blizu Melbournu. Ima silno željo, da bi srečala svojega očeta. Morda bi tudi on želel spoznati hčer, ki jo je zadnjikrat videl komaj par mesecev staro, pred begom iz domovine. Hči Miroslava, njen mož ter tri ljubke vnučice ga lepo pozdravljajo. Uredništvo bo rade volje posredovalo zvezo.

PHOTO STUDIO VARDAR

108 GERTRUDE STREET, FITZROY
MELBOURNE, VIC.

(blizu je Exhibition Building)

TELEFON: 41-5978 PO URAH: 44-6733

IZDELUJEMO prvovrstne fotografije:
svatbene, družinske in razne.

PRESLIKAMO ali POVEČAMO črno bele
ter barvne fotografije.

Pri nas dobite tudi poročne vence in cvetje

POSOJAMO BREZPLAČNO SVATBENA
OBLAČILA.

ter ostale svatbene potrebščine.

Odprto ob sobotah in nedeljah od 10—7,
druge dneve od 10—5.

SPREJEMAMO TUDI BREZ PREDČASNEGA OBVESTILA!

PAUL NIKOLICH

NOTRANJSKA UGANKA prejšnje številke ima v stavkih skrite sledeče kraje na Notranjskem: 1. Lož; 2. Kozjak; 3. Stari trg; 4. Grahovo; 5. Martinjak; 6. Cerknica; 7. Begunje; 8. Podskrajnik; 9. Rakek; 10. Slivce; 11. Hribce; 12. Unec; 13. Ivanje selo; 14. Planina. Kajne, da ni bilo tako hudo in težko?

Rešitev so poslali: Milka Berginc, Rozi Lončar, Ivanka Žabkar, Francka Anžin, Vinko Jager, Dorica in Ivan Slavec. Izžrebana je bila **Rozi Lončar**.

DOPOLNILNICA (Ivanka Žabkar):

V	—	—	—	skupaj
—	—	—	—	močan
—	—	—	—	prav tak
—	—	V	—	taksa
—	—	—	—	Avari
—	—	—	—	sijaj
R	—	—	—	telesna poškodba
—	—	—	—	svatba po domače
—	—	—	—	rezultat, uspeh
—	—	J	—	posojilo
—	—	—	—	s čevlji na nogah
—	—	—	—	tepček, neumnež
I	—	—	—	treščica
—	—	—	—	prometno sredstvo
—	—	—	—	del hiše
—	—	A	—	vriskati
—	—	—	—	življenjska klica
—	—	—	—	samostanski predstojnik
E	—	—	—	žensko ime (pomanjševalnica)
—	—	—	—	kraj na Dolenjskem
—	—	—	—	znana gora menihov
—	—	V	—	telo, truplo
—	—	—	—	učitelj etike
—	—	—	—	zmrznen, mrzel
I	—	—	—	moško ime
—	—	—	—	denar, bogastvo
—	—	—	—	del suhe zemlje
—	—	V	—	zmagovalec
—	—	—	—	zavečje, zatočišče
—	—	—	—	drobno
R	—	—	—	razvalina (tujka)

Prva in tretja vrsta črk, brani od vrha navzdol, povesta iskreno željo nas vseh gotovi osebi. Rešitve pošljite najkasneje do 31. oktobra, ko bo žrebanje nagrajenca!

MELBOURNSKI ROJAKI

Potrebuje morda priznanega **TOLMAČA** za sodišče ali kako drugo **važno zadevo**?

Obrnite se z zaupanjem na rojakinjo **JEAN SLUGA!**

**48 SMITH STREET
ALPHINGTON, Vic., 3078**

**Telefon:
49-4748
41-6391**

Se želite naučiti voziti avto?

ŠOFERSKI POUK

Vam z veseljem nudi

**“FRANK'S
AVTO ŠOLA”**

**32 THE BOULEVARD, FAIRFIELD WEST, 2165
N.S.W.**

TELEFON: 72-1583

IZ LJUBLJANSKEGA “PAVLIHA”:

- Človek je pogosto tarča, a poredko cilj.
- Nekateri zelo dobro živijo celo od prihodnjega dela.
- Policaji niso mogli ujeti tigra, zato so ujeli veliko mačko in jo tako dolgo topli, da je priznala.
- Ne obupujmo že danes — kaj bomo sicer delali jutri!
- Pri nas smo celo dvakrat vsi enaki: enkrat oni zgoraj, drugič pa mi spodaj.
- Na sestanku: “Mislim, da je predložena resolucija dobra. Če se pa kdo ne strinja, naj ga opozorim, da doslej itak ni bila še nobena uresničena.”
- Direktorji delavcu: “Ne mešaj se nam v samoupravljanje!”
- Ali bi bil Martin Krpan danes prav tako uspešen kot ob svojem času?
— Verjetno ne bi bil tako mogočen, ker bi se moral integrirati s kakšnim manj razvitim.
— Kako le, ko pa bi ves izkupiček od soli dal za davke?
— Kje bi pa parkiral svojo kobiljo?
- Pravica je na naši strani, druge strani pa ni.

Urarsko in zlatarsko podjetje:

ALEXANDER WATCHMAKER & JEWELLER

31 The Centre, Seven Hills, N.S.W.

(nasproti postaje)

Telefon 622-1408

vam nudi 20% popusta na vsa popravila ur in zlatnine (šest mesecev garancije) in 5% na vse nakupe. Engraviranje imen brezplačno.

**HANDMADE JEWELLERY
DESIGNED AND MADE
IN OUR OWN WORKROOM**

Sydneyjski rojaki, pridite in se sami prepričajte o ugodnih pogojih.

Priporočata se
Edvard in Kristina ROBNIK

F. T. ADMINISTRATIVE SERVICES PTY. LTD.
182 NORTON STREET, LEICHHARDT, N.S.W., 2040

TAX CONSULTANTS — INSURANCE BROKERS

Prevezemamo registracijo in popolno knjigovodstvo vsakovrstnih podjetij in družb ter kontraktorjev, kakor tudi posameznikov. Urejamo davčne obračune ("Income tax return"), rešujemo davčne probleme in nudimo potrebne nasvete.

Posvetujte se z rojakom

V. FERFOLJA
J. M. THAME
E. WEINBERG

Predstavljamo različna zavarovalna podjetja — "Tariff Companies".

Nudimo vam zavarovanja: za življenje, za bolezen, v nezgodah; zavarovanja nepremičnin itd. (Workers' Compensation, Public Risk, Superannuation scheme, Pension Funds).

TELEFON: SYDNEY 560-4766 in 560-4490

Letnik se bliža koncu! — Ste poravnali naročnino za MISLI???

DR. J. KOČE

3 BEATRICE STREET, KEW, VIC. 3101

TELEFON: 86-8076

1. Obrnite se na nas, če hočete imeti res pravilne prevode spričeval, delavskih knjižic in sploh vseh dokumentov.
2. Ravnajte se po načelu "svoji k svojim", kot to delajo drugi narodi. Zato naročajte važne karte vseh vrst (za letala, ladje itd.) pri nas, saj pri nas ne stane vozna karta niti cent več kot drugje. Sploh se obračajte z zaupanjem na nas po nasvete v kakršni koli zadevi. Naše izkustvo, ki smo ga nabrali tekom več kot 20 let v Avstraliji, Vam bo prišlo prav.
3. Darilne pošiljke (pakete) izvršujemo hitro in solidno. Če želite, vam pošljemo cenik.

Zastopnik za N.S.W.
Mr. R. OLIP
65 MONCUR ST.,
WOOLLAHRA, N.S.W.
Tel. 32-4886

Zastopnik za Queensland
Mr. J. PRIMOŽIČ
39 DICKENSON ST.,
CARINA, QLD., 4152

TURISTIČNA AGENCIJA

PRIDITE OSEBNO,
TELEFONIRAJTE
ALI PIŠITE:

Theodore Travel Service P/L

66 Oxford St., (Darlinghurst), Sydney, 2010.

33-4385

Tel.: 33-4155, A.H. 32-4806

33-5995

● mi smo uradni zastopniki letalskih in pomorskih družb

● pri nas dobite najcenejše možne vozne karte

*Bavite se izključno z opolnomočeno in registrirano
agencijo, katera objavlja veliki Q za Qantas*

V uradu:

RATKO OLIP

BLACKTOWN

6 Campbell St., Tel. 622-7336, A.H. 32-4806.

PODRUŽNICE:

SYDNEY

269 Elizabeth St., Tel. 61-3153, 26-1621, A.H. 32-4806

PENRITH

446 High St., Tel. (047) 31-3588, A.H. 32-4806

VAŠA PRVA TURISTIČNA AGENCIJA

PUTNIK

*Vam more nuditi odlične ugodnosti in najnižje cene
za vse vrste potovanj, za skupinska potovanja pa še posebne popuste.*

● Mi urejamo tudi dnevna potovanja v Slovenijo ali katere koli dele sveta!

POSLUŽUJTE SE VAŠE POTNIŠKE AGENCIJE

72 SMITH STREET, COLLINGWOOD, VIC., 3066

Telefon : 419-1584 in 419-2163

POSLUJEMO VSAK DAN, TUDI OB SOBOTAH, OD 9. — 1. URE.

Po urah:

Paul Nikolich, Nada Nakova, 48 Pender Street, Thornbury, Vic. 3071 — Tel. 44 6733

Ivan Gregorich, 1044 Doncaster Road, East Doncaster, Vic. 3109 — Tel. 842 1755